దివ్య ప్రబంధ మాధురి

(వ్యాస సంకలనము)

రచయిత :

శ్రీ కె. టి. యల్. నరసింహాచార్యులు

ప్రచురణ :

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

1994

DIVYAPRABHANDA MADHURI

by

K. T. L. Narasimhacharyulu

Edited by :

D. Nagasidda Reddi

T. T. D Religious Publications Series No.

Cover Design:

Sri P. Narayana Giri Dattu

Artist, Editor's Office

T. T. Devasthanams, Tirupati.

Copies : 1000

Published by :

Sri D. V. L. N. Mu[illegible]

Executive Officer,

T. T. Devasthanams, Tirupati.

Printed at :

T. T. Devasthanams Press,

Tirupati-517 507.

ముందుమాట

భగవంతుని అర్చావిగ్రహంలోని సౌందర్య స్వారస్యాన్ని ఆస్వాదించిన మహాత్ములు ఆళ్వార్లు. వీరు 12 మంది. ద్వాదశసూరులు, దివ్యసూరులు అనికూడ వీరు వ్యవహరింప బడుతున్నారు. అప్రాకృతమైన పరమేశ్వరుని దివ్యసౌందర్యాన్ని దర్శించడంలో తమకు కలిగిన అనుభూతిని, ఆనందాన్ని ఇతరులకు సంక్రమింపజేయడం ఈ మహాత్ముల ప్రధాన లక్ష్యం. పరమాత్ముని అనుగ్రహాన్ని పొందటానికి శీలం, అంతరంగ శుద్ధి తప్పనిసరి అని వీరి అభిప్రాయం. ఆళ్వారుల భగవద్దర్శనములోని అనుభవం పాశురాల రూపంలో 'నాలాయిరం' (4 వేల పద్యాలు) అనే పేరుతో వెలువడి ద్రావిడప్రబంధం, దివ్యప్రబంధం అని ప్రఖ్యాతి పొందింది. వైష్ణవుల కిది వేదంలాంటిది.

ఆళ్వారులలో సుప్రసిద్ధుడు నమ్మాళ్వార్. తామ్రపర్ణినదీ తీరంలోని కురుకాపురం ఈయన జన్మస్థానం. కారి, ఉదయనంగై అనే పుణ్యదంపతులీ మహనీయుని తల్లిదండ్రులు. ఆళ్వారులలో నమ్మాళ్వారు శరీరి యనీ, ఇతరులు ఆయనకు కరచరణాద్యంగప్రాయులనీ ప్రతీతి. భగవంతుడు స్వయంగా తన మెడలోని వకుళమాలను ఈ భక్తాగ్రేసరుడికి కానుకగా సమర్పించడంవల్ల వకుళభూషణ నాయకి అనే పేరియనకు సిద్ధించింది. శఠకోప యతీంద్రుడని కూడా వీరు వ్యవహరింపబడుతున్నారు.

నమ్మాళ్వారు రచించిన తిరువాయ్‌మొళి తమిళవేదమని ప్రసిద్ధి వహించింది. పరతత్త్వ ప్రతిపాదితశాస్త్రాల్లో వేదం ఎలాంటిదో ఈ గ్రంథంకూడ భగవద్విషయబోధకాలైన ద్రావిడగ్రంథాల్లో అలాంటిదని విజ్ఞుల అభిప్రాయం. నాలాయిరంలో ఈయన రచించిన పాశురాలు వేయి. దీనికి సహస్రగీతి అని పేరు. ద్రావిడవేదంలో దీనికి శీర్షస్థానం లభించిందనీ, చతుర్వేదాల సారాన్నిది ప్రతిపాదించిందనీ వైష్ణవాచార్యుల విశ్వాసం.

దివ్యప్రబంధంలోని పాశురాలు భక్తిరస పరిపూర్ణాలు. కి
కవితామాధుర్యం భక్తకోటిని పరవశింపజేస్తుంది. శ్రీ కె. టి
నరసింహాచార్యుల వారు పాశురాల్లోని తియ్యదనాన్ని 'దివ్య
మాధురి' అనే పేరుతో వ్యాస సంపుటి రూపంలో ఆంధ్రప్రజలక
చూపించారు. అశేషభక్తజనానికి అందుబాటులో వుండాలనే ధ్యే
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు దీన్ని ముద్రించింది చదు
ఇది ప్రయోజనకారి కాగలదని మా నమ్మకం.

తిరుపతి,
జూన్ 26, 1984

డి. వి. ఎల్. ఎన్. వ
కార్యనిర్వహణాధికా
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన
తిరుపతి.

సూ చి క

శ్రీమతే రామానుజాయనమః

ఒకటి

దివ్య ప్రబంధ మాధురి

"దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స" అన్న కృష్ణదేవరాయల నానుడి శిరోధార్యం అయినట్లే - ఎవరిభాష వారికి సమ్మాన్యం అనే విషయాన్ని - మన ఆంధ్రభాష కాదికవి నన్నయ్య కంఠోక్తిగా చాటిన ఈ సంస్కృత సూక్తి కూడా సర్వులకూ శిరోధార్యమే.

శ్లో॥ "స్వస్థాన వేషభాషాభిమతా స్సంతో రసప్రలుబ్ధధియః;
లోకే బహుమన్యంతే వై కృతకావ్యాని చాన్యదవహాయః."

కాని ఇరుగు పొరుగు దేశాలవారిని గూడా గౌరవించటం, వారి మంచి తెలిసికోవటం, వారి నుండి మంచి నేర్చుకోవటం, వారికి మంచి చేయటం - మంచివారు చేయదగిన మంచి పనులు. ఈ దృష్టితో మన ఇరుగు పొరుగు భాష అయిన తమిళంలోని మంచిని కొంత తెలుసు కొందాం.

'అరవం' 'రవం' అనే సంస్కృత శబ్దానికి దగ్గరిది. 'రంగం' అనే పదాన్ని 'అరంగం' అని పలికినట్లే అరవవారు 'రవం' 'అరవం' గా మార్చుకొన్నారు. రవం అంటే ధ్వని, కాని ఆ భాషలో అరవం అంటే మధురధ్వని అని అర్థం.

ఒక్క అరవానికే కాదు - దక్షిణాది భాషలైన మన తమిళ తెలుగు మళయాళ కన్నడ భాష లన్నిటికీ కలిపి ద్రావిడ భాషలని పేరున్నది గదా! తమిళపు నాన్ని అరవమన్నా ఒకటే. తమిళ్ అనే అరవ పదానికి సంస్కృతీకరణం ద్రవిడ అనే పదం. ద్రవిడానికి సంబంధించిందే ద్రావిడం. ద్రావిడభాషా సంప్రదాయాన్ని సూక్ష్మంగా పరిశీలించిన వారికి ఈ నాల్గింటికీ మూలభాష ఒకటే అని అవగతం అవుతుంది.

"తమిళ భాషామాధుర్యం" అనే పేరుతో 2-9-79 న విజయవాడ ఆకాశవాణి నుండి చేసిన ప్రసంగము - వారికి కృతజ్ఞతతో.

సరే, ప్రస్తుత విషయానికి వద్దాం. తమిళాది భాషల్లో అరవం బహు ప్రాచీనం. దానిలో సాహిత్యం కూడా మన తెలుగుభాషకు ముందే వెలసి వెల్లి విరిసింది. తమిళభాష పేరెత్తే సరికి కంబరామాయణం అక్ష రాస్యుడైన ప్రతివానికీ స్ఫురించితీరుతుంది. హిందీలో తులసిరామాయ ణానికి గల ప్రసిద్ధే అరవంలో దీనికి కూడా ఉంది. మన సుమతీశతకానికి ఉన్న ప్రాముఖ్యం ఆ భాషలో 'అవ్వయార్' వ్రాసిన అమూల్యకృతి "అత్తిచూడి" అనే గ్రంథానికి ఉంది. 'తిరువళ్ళువర్' అనే మహాకవి వ్రాసిన "తిరుక్కురళ్" కూడా ప్రసిద్ధ నీతికావ్యమే. ఆ భాషలో "తొల్ కాప్పియం" "శిలప్పదికారం" "మణిమేకలై" అద్వితీయ రసవత్కావ్యాలు.

కాని భక్తి కావ్యాలు నిర్మితమైన కాలమే ఈ భాషకు స్వర్ణ యుగం. శైవభక్తి, వైష్ణవభక్తి అని ఈ భక్తికి రెండు శాఖలు. శివ భక్తిని ప్రతిపాదించే గ్రంథాలకు "ఎట్టాయిరం" అని పేరు. అంటే ఎనిమిదివేల పద్యాలు గల కావ్యాల సమూహం. ఈ సాహిత్యం నిర్మిం చిన కవులు అరవైముగ్గురు. వీరిని నాయన్మారు అంటారు. వీరిలో 'మాణిక్కవాచకర్' అనే మహాకవి రచించిన "తిరువాచకం" కొన్ని కావ్యాల సంపుటి. "తిరుప్పళ్ళియెళుచ్చి", "తిరువెంబావై" అనే గ్రంథాలు ఈ సంపుటిలోవే. పరమేశ్వరుని మేల్కొలుపు, స్తుతి ఈ రెండు కావ్యాలలూ విషయాలు.

ఇక విష్ణుభక్తి. ఈ భక్తి భాగీరథిని ప్రవహింప చేసినవారు ఆళ్వా రులు. వీరు పన్నిద్దరు. ఈ ప్రసంగంలో ప్రధానంగా వీరిని గురించే ముచ్చటిస్తాను.

రాయలు వీరిని ఆముక్తమాల్యదలో ఇట్లా ప్రస్తుతించారు:-

మ. "అల పన్నిద్దరు సూరులందును సమున్యల్లీలఁగావున్న బె
గ్గలికం బావము బావ నా నిజమునఃకంజాత సంజాత పు
ష్కల మాధ్వీక ఝరిన్ మురారి సొగియంగా జొక్కి ధన్యాత్ములౌ
నిల పన్నిద్దరు సూరులం దలఁతు మోక్షేచ్ఛామతిం దివ్యులన్"

అంధకారం పోగొట్టి లోకానికి వెలుగిచ్చే వాడవటంచేతనే సూర్యుణ్ణి లోకబాంధవుడనీ, సూర్యనారాయణుడనీ అంటారు. కాని ఆ సూర్యభగవానుని వేడిమికూడా మితిమీరితే దుర్భరమే అవుతుందిగదా మరి! ఆ తాప తీవ్రత తగ్గించి మానవుల హృదయాల్లోని అజ్ఞానాంధకారం దూరంచేసి జ్ఞానదీపం వెలిగించటానికే భూమిమీద ఈ ద్వాదశ దివ్యసూరు లవతరించారు. కనుక, వీరు సూర్యులతో సమానులే కాదు – ఈ విషయంలో అతనిని మించినవారు కూడా!

ఈ ఆళ్వారు లందరూ దేశకాలరీత్యా విభిన్నులయినా, భగవదేకాత్మ్యు లవటం చిత్రాతిచిత్రం. పద్మాలు సూత్రబద్ధమై ఎలా ధారణ యోగ్య మవుతవో అలాగే ఈ దివ్యసూరుల మధుర భక్తిసుమాలు కూడా భక్తిసూత్ర గ్రథితాలై సహృదయుల కంఠధారణ యోగ్యతకు నోచుకొన్నవి. ఇవి సామాన్య సూక్తులు కావు - మరి దివ్యప్రేమ సురభిళ కల్పతరు ప్రసూనాలే!

ఈ భక్తి సరస్వతీ ప్రవాహం దక్షిణ భారతదేశంలో ద్రావిడకవుల వాణినుండి సహజాతిసహజంగా మృదుమధురంగా సులభసుందరంగా వెలువడి!

ద్విపద. "అరవిందభవ సపర్యావ్త గోవింద
చరణారవిందనిష్యంద మరంద
ధారిధారాకార వరవారిపూర
పూరితగంభీరభూరినిర్ఘోష
రంగదభంగసంభ్రమ భరోత్తుంగ
గంగాతరంగవై ఖరులు దీపింప"

అని అన్నమాచార్యులు వాకొన్నట్లు - అయత్నంగా ఉత్తరదిశకు ప్రవహిస్తూ దుర్గమ పర్వతాలను సైతం ఆరోహించి ఆ దిశ కవధి అయిన వరమపదంలో విరాజిల్లే పరతత్త్వం శ్రీమన్నారాయణునిలో ఐక్యం అవుతుంది.

ఆలకించండి ఈ శ్లోకం :-

"ఆకాశా త్పతితం తోయం యథా గచ్ఛతి సాగరమ్,
సర్వదేవ నమస్కారః కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి."

ఆకసం నుంచి వర్షించిన జలం సముద్రంలో పడినట్లే, ఏ దేవునికి నమస్కరించినా అది కేశవునికే చెందుతుంది.

ఆళ్వారుల నందరినీ సంగ్రహించి పలికే శ్లోకం ఇది :-

"భూతం సరస్య మహదాహ్వయ భట్టనాథ
శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగివాహాన్;
భక్తాంఘ్రిరేణు వరకాల యతీంద్ర మిశ్రాన్
శ్రీమత్పరాంకుశమునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్."

1. పొయ్‌గయాళ్వార్ 2. పూదత్తాళ్వార్ 3. పేయాళ్వార్ 4. పెరియాళ్వార్ 5. తిరుమళిశయాళ్వార్ 6. కులశేఖరాళ్వార్ 7. తిరుప్పాణాళ్వార్ 8. తొండరడిప్పొడియాళ్వార్ 9. తిరుమంగయాళ్వార్ 10. మధురకవియాళ్వార్ 11. ఆండాళ్ 12. నమ్మాళ్వార్. శ్రీవైష్ణవసంప్రదాయానికి ప్రవర్తకులైన 'ఉడయవర్', 'ఎంబెరుమానార్' అనే నామాంతరాలు గల భగవద్రామానుజాచార్యుల వారిని కొంతమంది మధురకవికి మారుగా చేరుస్తారు ఈ పన్నిద్దరిలో.

భగవద్గుణానుభవం అనర్గళంగా వీరి వాక్కులనుంచి వెలువడింది. విష్ణుభక్తి అనే అగాధ నదిలో మునిగి ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసి మానవుల్ని కాపాడేవారయినందున వీరికి ఆళ్వార్ అనే ఈ బిరుదు సార్థకం అయింది. కవితాసుందరి తనంత తానుగా వలచివచ్చి తమ వాక్కుల్ని వరించిన కారణంగా తమ పాశురకవితలతో మనల్ని రక్షించటానికే అవతరించారు వీరు.

వీరు పాడిన పాటలన్నీ మొత్తం నాలుగు వేలు. కనుకనే దీనికి "నాలాయిరం" అనే పేరు రూఢం అయింది. విష్ణుభక్తిని ప్రతిపాదించే ఈ కావ్యసంతతికి "దివ్యప్రబంధం" అని కూడా పేరుంది. ఈ శాఖలో మొత్తం ఇరవైనాలుగు ప్రబంధా లున్నవి.

శ్రావ్య సంగీతమాధురిగల పద్యమే పాశురం. నాథముని అనే కవినాథు లొకరు ఈ ద్రావిడవేదానికి రాగతాళాలు కూడా నిబంధించి విరివిగా ప్రచారం కల్గించారు.

ఈ దివ్యప్రబంధం అంతటికీ సుకుటాయమానం నమ్మాళ్వారుల తిరువాయ్ మొళి. భగవత్కల్యాణగుణ వాగ్ధోరణి అని దీని కర్థం. ఈ కవికే శఠకోపమహర్షి అని ఇంకోపేరు. వీరు శ్రీ మహావిష్ణువుకు పాద స్థానీయులు. ఈ మహాకవి మూర్తీభవించిన కరుణరసం. చెడుదారుల్లో కన్నూ గానక పతనొన్ముఖ నరకకూపంలో పడిపోతూ ఉండే బద్ధజీవుల్ని ఉద్ధరించటానికే వీ రవతరించారు.

ఇక కాలహరణం చేయకుండా ఈ ఆళ్వారుల దివ్యప్రబంధ మాధురిని స్థాలీపులాకన్యాయంగా ఆస్వాదిద్దాం.

వీరిలో మొట్టమొదట అవతరించిన పొయ్గ పూదత్త ప్పేయాళ్వారులు అనే యోగిత్రయం ఒక పెనుతుఫానులో ఒక ఇంటి అరుగుమీద కలిసికొన్నారు. ఆ రాత్రివేళ - కన్ను పొడుచుకున్నా కానరాని ఆ కఠిక చీకటిలో - ఈ ముగ్గురూ భగవద్గుణానుభవామృతపానమత్తచిత్తులై మైమరచి ఉన్నారు. వారి భక్తి ప్రకర్షకు పరవశించిపోయి శ్రీ మహావిష్ణువు ఉన్నట్లుండి అదృశ్యరూపంతోవచ్చి వారిసడుమ నిలిచి చిందులు వేయసాగాడు. అపుడు పొయ్గయాళ్వారులు ఆ మహామూర్తిని గుర్తించటానికి ఒక దివ్యదీపం తెచ్చారు. ఆ దీపకళిక ఇది :-

పా. " వైయం తకళియా వార్ కడలే నెయ్యాక
వెయ్యకతిరోన్ విళక్కాక - శెయ్య
శుడరాళి యాన్ అడిక్కే శూట్టినేన్ శొన్మాలై
ఇడరాళి నీంగుక వే యెంగు."

భూమిని ప్రమిదగాచేసి, దానిలో సముద్రజలం అనే నెయ్యిపోసి, ఉష్ణకిరణాలతో వెలిగే సూర్యుణ్ణి వత్తిగా వేసిన దీపంతో స్వామి నర్చిస్తానన్నా రీ కవి.

తరువాత పూదత్తాళ్వారులు తమ హృదయంలోనే ప్రజ్వలిస్తూ ఉన్న జ్ఞానదీపంతో ఆ శ్రీపతి కిట్లా నివాళి పట్టారు:-

పా. "అన్పే తకిళియా ఆర్వమే నెయ్యాక
ఇన్పురుకుశింద్తై ఇడుతిరియా - నన్పురుకి
జ్ఞానచ్చుడర్విళ క్కేత్తినేన్ నారణర్కు
జ్ఞాన త్తమిళ్z పునిందనాన్."

భక్తిని ప్రమిదగా చేసి ఆర్తిని నెయ్యిగా దానిలోపోసి, భగవత్సం దర్శన జనితానందం అందులో వత్తిగావేసి, అజ్ఞానాంధకారం దూరం అయ్యేట్లుగా పరభక్తి అనే ఉజ్వల దీపాన్ని నిండుమనస్సుతో అర్పించి ఆ శ్రీహరిని అర్చిస్తున్నాను అని దీని అర్థం.

ఈ ఇద్దరు భక్తులూ వెలిగించిన జ్ఞానదీపం ఆధారంగా పేయా ళ్వారులు ఆభగవానుని దివ్యమంగళ విగ్రహ సౌందర్యం కన్నుల కరువు తీరా సందర్శించారు. ఆ శుభక్షణంలో అయత్నంగా వెలువడిన సుమధుర వాణియే ఇది:-

పా. "తిరుక్కండేన్ పొన్మేనికండేన్ తకళుzమ్
అరక్కన్ అణినిరముంకండేన్
పొన్నాళిz కండేన్ పురిశంగం కైక్కండేన్
ఎన్నాళిz వణ్ణన్ పాల్ ఇంగు"

అహో! శ్రీమహాలక్ష్మితోపాటు శ్రీహరి సువర్ణ శరీరసౌందర్యం ప్రత్యక్షమైంది నా కిప్పుడు. పాపాత్ముల్ని ఛేదించే సుదర్శనాయుధం కూడా స్వామి చేతిలో ఉంది. అంతేకాదు - ప్రళయకాలాభీల వర్జన్యగర్జ ననుకరించే పాంచజన్యాన్ని సైతం కాంచగలిగిన సుకృతిని కాగలిగినాను. ఇట్టి నా కింకేమి కావాలి!

పెరియాళ్వారుల ఈ పాశురం ద్రావిడ వేదానికి ఓంకారమే:-

పా. "పల్లాండు పల్లాండు పల్లాయిరత్తాండు
పలకోడి నూరాయిరం,
మల్లాండ తిండోళ్ మణివణ్ణా
ఉన్‌శేవడి శెవ్వి తిరుక్కాప్పు."

మహాబలవంతులైన చాణూరాది మల్లుల్ని నల్లులవలె నలిపివేసిన స్వామీ. నీ శ్రీచరణాలకు అనేక వేల అక్షల కోట్ల సంవత్సరాలు మంగళం!

విష్ణుచిత్తుడనే మరో పేరుగల ఈ ఆళ్వారుల ఆతిథ్య వైశిష్ట్యాన్ని ఉగ్గడించే రాయల ఈ పద్యం ఆంధ్ర సాహిత్యరత్నాకరంలో ఉదయించిన ఉజ్జ్వల నీలమణి.—

శా॥ "ఆ నిష్ఠానిధి గేహసీమ నడురే యాలించినన్ మ్రోయు నెం
తే నాగేంద్రశయాను పుణ్యకథలున్ దివ్య ప్రబంధాను సం
ధాన ధ్వానము 'నాస్తిశాక బహుతా' 'నాస్త్యుష్ణతా' 'నాస్త్యపూ
పో' 'నా స్త్యోదన సౌష్ఠవంచ కృపయా భోక్తవ్య'మన్ పల్కులున్."

— ఆముక్తమాల్యద

పది పాశురాలు మాత్రంగల కావ్యం వ్రాసి తిరుప్పాణాళ్వారులు ఉత్తమకవిగా వాసికెక్కారు. వారి పాశురం:—

పా॥ "అలమామరత్తి నిలై మేలొరు పాలకనాయ్
ఞాలమేళుzముండాన్ అరంగ త్తరవి నణై యాన్,
కోలమామణియారముం ముత్తుత్తామముం ముడివిల్ల తోరెళిzల్
నీలమేనియయ్యో! నిరై కొండ తెన్నెంజమే."

మహాప్రళయంలో జగత్తంతా తన చిరుబొజ్జలో ఉంచుకొని చిన్ని మఱ్ఱిఆకుమీద పసిబిడ్డడై పరుండియున్న శ్రీమహావిష్ణువే శ్రీరంగములో ఆదిశేషునిమీద శయనించి ఉన్నాడు. ఆ స్వామి దాల్చిన రమ్యమైన రత్నహారమూ, ముత్యాలపేరూ, వాని నీలవర్ణ శరీరమూ నా హృదయ గాంభీర్యాన్ని రూపుమాపినవి.

మిగిలిన ఆళ్వారులందరూ శరీరం; నమ్మాళ్వారులు శరీరి. వీ పాశురం మచ్చుకు :-

పా॥ పొలిక పొలిక పొలిక పోయిత్తు వల్లుయిర్ చాపం
నలియుం నరకముం నైన్దు నమనుక్కింగు యాతొన్నుమిల్లై;
కలియుం కెడుం కండు కొణ్మిన్ కడల్వణ్ణన్ భూతంగళ్ మణ్ మే
మలియప్పు కుందిశై పాడియాడి యుఴితరక్కండోమ్."

భాగవతోత్తములలోనే భగవంతుడున్నాడు. అతని అస్తిత్వం వే లేదు. శ్రీహరికి చరస్వరూపులైన అట్టి భక్తుల్ని కాంచగానే ఘన పా పటలి పటాపంచలైపోయింది. కలిదోషాలు తొలగించినవి. ఇక యము క్రూర కార్యకలాపాలు మూలపడిపోయినట్లే. ఎటుచూచినా హరిభ సామ్రాజ్యమే సమృద్ధిగా ప్రత్యక్షమవుతుంది.

తన భక్తి కవితామృతధారతో యావద్భారతాన్ని ఉత్తాత లూగి చిన అమేయ భగవత్కామావిష్ట మహావిదుషీమణి ఆండాళ్ తల్లియొక్క పాశురంతో ఈ ప్రసంగానికి మంగళగీతిక ఆలాపిద్దాం. ఇది ఆమె వ్రాసిన అద్వితీయ ధనత్కావ్యం తిరుప్పావులోది :-

పా॥ "శిత్తం శిరుకాలే వందున్నై ప్పేవిత్తు-ఉన్
పొత్తామరై యడియే పోత్తుం పొరుళ్ కేళాయ్,
పెత్తంమేయ్‌త్తుణ్ణుం కులత్తిల్ పిన్ను నీ
కుత్తేవల్ ఎంగళై క్కొళ్ళామల్ పోకాతు
ఇత్తై ప్పరై కొళ్వానన్నుకాణ్ - కోవిన్దా
ఎత్తైక్కుమేళేఴుఴ పిరై విక్కుం ఉన్దన్నో
డుత్త మే యావోమ్ ఉనక్కే నామాట్చెయ్‌వోమ్
మత్తైనమ్ కామజ్గళ్ మాత్తేలో రెమ్పావాయ్."

తెలతెలవారుతూ ఉండగా నీ పావనపదాలు సేవించటా వచ్చాము. గోవులమకాచే కులంలోపుట్టినా మాకు నీ అంతరంగ కైంకర్య

అనుగ్రహించక తప్పదు సుమా। ఏడేడు జన్మల్లోనూ నీతోనే మే
కలిసి ఉంటాము. నీకు మాత్రమే సేవ చేస్తాము. ఈ ఒక్కదాన్ని
మిగిలిన మా కోరికలన్నీ మట్టుపెట్టుమా గోవిందా।

రెండు

ఆళ్వారులు - నాలాయిర దివ్యప్రబంధము

శ్లో॥ శ్రీరంగార్య కృపాపాత్రం రామానుజ పదాశ్రయమ్,
శ్రీనృసింహార్య సత్పుత్రం జగన్నాథగురుం భజే.

శ్లో॥ "నిత్యానవద్యమధురైః ద్రవిడప్రబంధైః
వేదాన్ వివర్తితవతా మవతీర్యలోకే,
అవిద్య మన్ధతమసం పరిహర్తు మారాత్
తాన్ దివ్యసూరితిలకా ననిశం భజామః.

శ్రీసూర్యనారాయణుడు తన యుద్రతిమ ప్రకాశముచే నంధకారము బోగొట్టుటచేతనే లోకవ్యవహారములు నిర్విఘ్నముగా సాగుచున్నవి. అట్టి సూర్యులు పన్నిద్దఱు. ద్వాదశసూర్యుల యీ తాపతీవ్రత తగ్గించు టకై ఇలపై నీ ద్వాదశసూరు లవతరించినారు. వారే పన్నిద్దరాళ్వారులు తమ హృదయపంకజములనుండి నిసర్గసుందరముగా వెలువడిన మధుర మధుప్రవాహముచే మురారిని సొక్కించి ధన్యాత్ములైన పరమ భాగ వతోత్తములు.

భగవంతుని గూర్చిన ప్రేమయే భక్తి. తైలధారవలె నవిచ్ఛిన్న ముగా ప్రవహించు భావధారయే భక్తి! దేవునియెడ ననన్యప్రేమయే భక్తి!! శ్రియఃపతి కల్యాణగుణ చేష్టితములను తద్దివ్యమంగళ విగ్రహ సౌందర్యమును హృదయదఘ్నముగా అతృప్తామృతమునువలె ననుభ వించుటయే భక్తి!!! త్రివిధతాప పరితప్తులగు జీవుల కా భక్తియొక్కటె దివ్యశాంతి కల్గించు రసాయనము. భక్తియను భావమునకు రసపరిపాక యోగ్యత కల్గించినవా రీ యాళ్వారులే.

ఈ భక్తినది దక్షిణభారతమున ద్రావిడకవుల వాణినుండి సహజ సుందరముగా వెలువడి అప్రయత్నముగనే ఉత్తరదిశకు పయనించి పరమపదమున పిరాజిల్లు పరతత్త్వము శ్రీమన్నారాయణునం దైక్య మగును.

అనాదియైన శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయమునకు - దీనినే శ్రీభాగవత సంప్రదాయమునని గూడ నందురు. మూలపురుషులగు వారు పైన పేర్కొనిన యాళ్వారులే. ముముక్షువు - మోక్షార్థియైనవాడు - అందుమ విష్ణుభక్తుడు-ఈ యాళ్వారులను గూర్చి వీరి భక్తి తత్త్వమును గూర్చితెలిసికొని తీరవలెను. ఆలకింపు డీ శ్లోకము!-

"భూతం సరస్య మహదాహ్వయ భట్టనాథ
శ్రీభక్తిసార కులశేఖర యోగివాహాన,
భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాల యతీంద్రమిశ్రాన్
శ్రీమత్పరాంకుశమునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్."

పై శ్లోకమున పదునొకండుగురు ఆళ్వారుల పేర్లు గలవు. 1.పొయ్‌గయాళ్వార్, 2. పూదత్తాళ్వార్, 3. పేయాళ్వార్, 4. పెరియాళ్వార్, 5.తిరుమళిశయాళ్వార్, 6. కులశేఖరాళ్వార్, 7. తిరుప్పాణాళ్వార్, 8. తొండరడిప్పొడియాళ్వార్, 9. తిరుమంగయాళ్వార్, 10. ఉడయవర్, 11. నమ్మాళ్వార్. వీరికి సంస్కృత నామాంతరము లివి. 1. సరోయోగి, 2. భూతయోగి, 3. మహాయోగి, 4. భట్టనాథులు, 5. భక్తిసారులు, 6. కులశేఖరులు, 7. మునివాహనులు, 8. భక్తాంఘ్రిరేణువు, 9. పరకాలయోగి, 10. శ్రీమద్రామానుజులు, 11. శఠకోపముని. వీరిలో ఉడయవర్లను తగ్గింపగా మిగిలినవారికి పదుగురాళ్వారులు అని గూడ వ్యవహారము గలదు. పై శ్లోకమం దీ పదకొండుగురకును ఆండాళ్ అను గోదాదేవిని కూడ కలిపిన పన్నిద్దరాళ్వారు లగుదురు. వీరే ద్వాదశ దివ్యసూరులు. ఇందలి శ్రీభక్తిసార అను పదములో 'శ్రీ'ని విడదీసి గోదాదేవి యని యర్థము చెప్పుదురు కొందరు. 'మిశ్ర' అనుటచే మధురకవి సూచితులు అందురు మరికొందరు.

భగవద్గుణానుభవము నిరర్గళముగా స్వర్గంగవలె వీరి వాక్కులనుండి ద్రావిడ భాషారూపమున వెలువడినందున వీరికి ఆళ్వారులు అను పేరు కల్గినది. ఆళ్వారు అనిన కాపాడువాడు అని వ్యుత్పత్తి. కవితాసుందరి వలచి వచ్చి వీరి వాక్కులను వరించినది. కావుననే తమ పాశుర కవితతో వీరు మనలను కాపాడుటకు పూనుకొనినారు. అందుచే వీరికి

నామము సర్వదా సార్థకము. భగవదనుభవ పరీవాహ రూపమయిన భక్తిసాగరమున మునకలువైచి యుందలి లోతులను కనుగొన్న వారని కూడ ఆళ్వారను మాట కర్థము చెప్పవచ్చును. తమపై నాస్థ కలిగిన బుద్ధిజీవులను తమతోబాటు భక్తిరసామృత సింధువున ముంచి యుక్కిరి బిక్కిరి చేసి బ్రహ్మానందమున దేల్చుట యీ ద్వాదశసూరులకు వెన్నతో బెట్టిన విద్య.

శ్లో॥ "జన్మకర్మచ మే దివ్యమేవం యో వేత్తి తత్త్వతః,
త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోఽర్జున ॥"

"అర్జునా! దివ్యమైన నా జన్మకర్మల తత్త్వమెరిగిన జ్ఞానికి పునర్జన్మము లేదు. అట్టి వాడు నన్నుతప్పక చేరుకొనును" అని శ్రీకృష్ణ భగవానుడర్జునునితో పలికినది మహాజ్ఞానులగు వీరిని గురించియే.

శ్రీ వైష్ణవధర్మమును శ్రీమహావిష్ణువు శ్రీదేవి కుపదేశింపగా నామె దానినే విష్వక్సేనునకు చెప్పెను. ఈ విధముగా నిది గురువరంపరాను గతము గా భగవద్రామానుజులకు సంక్రమించి వారివలన చతుస్సప్తతి సింహాసనాధిపతులగు నాచార్యులద్వారా యీ లోకమున వ్యాపించెను.

భగవంతునకు భాగవతులకును నడుమగల సంబంధమును విశద పరచునది గాన భాగవతసంప్రదాయమనియు, శ్రీదేవిద్వారా వ్యాపించి నది గాన శ్రీసంప్రదాయ మనియు దీనికి నామాంతరములు. రామా నుజులు దీనిని విశాలవిశ్వమున వెలివిగా వ్యాపింపజేసినందులకు రామా నుజ సంప్రదాయమని గూడ దీని నందురు.

కాని యీ సంప్రదాయమునకు మూల మాళ్వారులసూక్తులే యనుట మరువరాదు. వీరిలోగూడ నమ్మాళ్వారులు శరీరియని ప్రాణ మని ఇత రులు వారికి కర చరణాద్యంగ ప్రాయులని ప్రతీతి ।

ఈ యాళ్వారుల శ్రీముఖములనుండి వెలువడిన జ్ఞానగంగా ప్రవా హమే ద్రావిడవేదము. ఇది చతుస్సహస్రగాథా పరిమితము. ఇందులో నాల్గువేల పాశురము (పద్యము) లుండును. కాన దీనికి నాలాయిర మని ద్రావిడ నామము. సుమారు నాల్గువే లుండునని మాత్రమే యర్థము.

అ గంగవంటిదే ఈ జ్ఞానగంగ. ఇది ఉన్నత ధారుణీధ్ర శిఖరోత్పద చ్ఛవయస్వినీరుగిరిసన్నిభము గలగల ప్రవహించు నమిత వేగముగల గంగానదిని బోలినట్టిది. ఆళ్వారులది భగవత్కటాక్షజన్య వాగ్ధోరణి. కావునే యందు నిర్మలభక్తిరసమే యున్ని రసములకంటె నుజ్జ్వల నీలమణియై వింతవెలుగు లీను చుండును. పాపమాలిన్యము దూరముచేసి ప్రాణికోటిని తరింపజేయుటయే వీరి కవితకు చరమలక్ష్యము.

దైవీశక్తియుక్తులగు నాళ్వారులు సృష్టించినదగుటచే నీ గ్రంథ సమూహమునకు దివ్యప్రబంధ మని పేరు వచ్చినది. ఈ నాలాయిర దివ్య ప్రబంధమున "ముదలాయిర" మనబడు ప్రథమ సహస్రమున వేయి పాశురము లుండును. పెరియాళ్వార్ రచించిన "పెరియాళ్వార్ తిరు మొళి" మొదటి సగపాల్ ఆక్రమించుకొన్నది. తర్వాత నాయన సుపుత్రిక యాండాళ్ అని పిలువబడు గోదాదేవి రచనలు 2. నాయ్చ్చియార్ తిరు మొళి 3. తిరుప్పావు అనునవి గలవు. అనంతరము కులశేఖరుల 4. పెరు మాళ్ తిరుమొళి, ఆటుతర్వాత తొండరడిప్పొడి యాళ్వారుల 5. తిరువ్పళ్ళి యెళుచ్చి 6. తిరుమాల గణనకు వచ్చును. తదువరి తిరుప్పాణాళ్వారుల 7. అమలనాది పిరాన్, మధురకవి యాళ్వారుల 8. కణ్ణినుణ్ శిరుత్తాంబు కలవు. కణ్ణినుణ్ శిరుత్తాంబు భగవంతునికంటె భగవంతుని చూపిన గురువే గొప్పవాడని వివరించి యాచార్య ప్రపత్తిని నిరూపించును. చివరి రెండు గ్రంథములందును సుమారు పదేసి పద్యములు మాత్రమే గలవు. ముదలాయిరమున చిట్టచివరన కూర్చబడిన 9. తిరుచ్చంద విరు త్తమ్ అను గ్రంథమునకు రచయిత తిరుమళిశ యాళ్వారులు.

ద్వితీయ సహస్రమునకు "ఇయఱ్పా" అని పేరు. ఇందు ముదల్ తిరువన్దాది, ఇరణ్డామ్ తిరువన్దాది, మూన్ఱామ్ తిరువన్దాది, నాన్ముకన్ తిరువన్దాది, తిరువిరుత్తమ్, తిరువాశిరియమ్, పెరియ తిరువన్దాది, పెరియ తిరుమడల్, శిరియ తిరుమడల్, తిరువెళుక్కూత్తిరుక్కై యను పది గ్రంథములు గలవు. మొదటి నాల్గును వరుసగా పొయ్గ యాళ్వారు, పూదత్తాళ్వారు, పేయాళ్వారు, తిరుమళిశయాళ్వారు రచించి నవి. తిరువిత్తమ్, తిరువాశిరియమ్, పెరియ తిరువన్దాది నమ్మాళ్వారు రచించిరి. చివరి మూడును తిరుమంగై యాళ్వారు రచించినవి.

తృతీయ సహస్రమున పెరియ తిరుమొళి, తిరుక్కురుందాండకమ్, తిరునెడుందాండకమ్ గలవు. ఈ మూడింటికిని గూడ తిరుమంగయాళ్వారే కర్త.

నాల్గవ సహస్రము సహస్రగీతి యనబడు తిరువాయ్‌మొళి. దీని కర్త ప్రత్యేకించి నమ్మాళ్వారులే.

శఠకోపు లనబడు నమ్మాళ్వారులు శఠారి యని చెప్పబడినట్లే వారి సూక్తియగు తిరువాయిమొళి గూడ నీ ద్రావిడవేదమున శీర్షస్థానీయము కాననే దానికి చరమ ప్రబంధమని ప్రసిద్ధి. వీరు తమ నాల్గుగ్రంథములందును ఋగ్యజుస్సామాథర్వ వేదముల సారమును ప్రతిపాదించిరని శ్రీవైష్ణవాచార్యుల విశ్వాసము.

ఈ నాల్గు ప్రబంధముల యర్థము వివరించుటకై తిరుమంగయాళ్వారుల వేదాంగములను బోలిన గ్రంథముల నారింటిని రచించిరి. వీరు చతుష్కవిశిఖామణిగా ప్రసిద్ధులు. ఆశు మధుర చిత్ర విస్తారకవితలే చతుష్కవితారీతులు. వీరి పెరియతిరుమొళి భగవత్కావ్యములలో మిగుల ప్రౌఢము, రసవంతము. నాలాయిరమున సంఖ్యలో వీరికృతులే యాధికము.

ఈ ద్రావిడ వేదమునకు పరిశిష్టముగా "తిరువరంగత్తముదనార్" అని కవి రచించిన "ఇరామానుశనూత్తందాది" చేర్చబడినది. దీనికి ప్రపన్న గాయత్రి యని నామాంతరము. ఇది అయత్పాలో చేర్చబడినది. ఈ విధముగా నాలాయిరమున ఇరువది నాలుగు వేర్వేరు ప్రబంధములు గలవు.

ఆళ్వారుల పాశురములు కొన్నిటినైనను ఉదాహరించి వాని భావమును వివరించిననే ఈ వ్యాసలక్ష్యము నెరవేరును. కాని విస్తర భీతిచే నమ్మాళ్వారుల ఒక పాశురమును మాత్రమే ఉదాహరింతును.

పా॥ పొలిక పొలిక పొలిక పోయిత్తు వలుయిర్ చాపమ్
నలియుమ్ నరకముమ్నైన్దు నమనుక్కిజ్గాయాదొన్ఱుమిల్లై,
కలియుమ్ కెడుమ్ కణ్డు కొణ్మిన్ కడల్వణ్ణన్ పూదజ్గళ్ మణ్మేల్
మలియప్పుకు న్దిశై పాడియాడి యుళిZతర కణ్డోమ్.

– తిరువాయ్‌మొళి

దీని భావమే ఈ పద్యమున సంగ్రహితము.

ఉ॥ అంబుధి వర్ధుదాసు లిల యంతట దిర్గుచు పాడి యాడి స్వే
చ్ఛం బచరింపఁగంటి మిహజీవుల పాపము మాసె బొసె ఘో
రంబగు నారకంబు కలిమ్రొక్కడె నయ్యమధర్మరాజు బా
ళింబడు వారె లేరిక; సమృద్ధి సమృద్ధి సమృద్ధి కావుతన్.

– శఠకోప గీతామృతము

శ్రీవైష్ణవ సిద్ధాంతమును ఆసేతుశీతాచలము శిష్యులతో పాద యాత్ర చేసి వ్యాప్తి చేసిన భగవద్రామానుజులవారే ఈ నాలాయిరదివ్య ప్రబంధమును బహుళ ప్రచారములోనికి తెచ్చినవారు. వారే తిరువాయ్ మొళికి ప్రథమ వ్యాఖ్యను తమ శిష్యు లొకరిచే వ్రాయించినారను విష యము గూడ మనము మరువదగినది కాదు.

సూర్యుడు ద్వాదశాత్ముడు. కాని ద్వాదశసూరులు మాత్రము దేశ కాలదృష్ట్యా విభిన్నులైనను భగవదేకాత్ము లగుట చిత్రాతిచిత్రము. ఈ దివ్యసూరుల సూక్తి సుమములు భక్తి సూత్ర గ్రథితములై సహృదయ కంఠధారణ యోగ్యమయినవి. దివ్యప్రేమ సురభిళ కల్పతరుప్రసూ నము లివి!

అలౌకిక ప్రతిభాసంపన్నులగు నీ పన్నిద్దరు పరమయోగుల చతు స్సహస్రగాథాత్మక దివ్యప్రబంధమండలి యందలి భగవద్గుణానుభవా మృతమును తనివితీర గ్రోలగలిగినపుడు మాత్రమే మనము చరితార్థు లమై బ్రహ్మానందసాగరమున సోలాడి పునరావృత్తి రహితమగునమృత ఫల మందుకొనగలము.

కాన దానికై త్రికరణశుద్ధిగా ప్రయత్నింతము గాక!

శ్లో॥ భక్తామృతం విశ్వజనానుమోదనం
సర్వార్థదం శ్రీశఠకోప వాఙ్మయమ్,
సహస్ర శాఖోపనిషత్సమాగమం
నమామ్యహం ద్రావిడ వేదసాగరమ్.

మూడు

ద్రావిడ వేదావతరణము

ఉ॥ వేదము వేదమే; ద్రవిడవేదము వేదమునుం బ్రబంధమున్
వేదసమూహసారమును వేదశిరోఽర్థ నిరూపకంబు లో
కాదర భాజనంబగు నమంచిత కావ్యము నయ్యె నిట్లుగా
నేది కొలంత? యిద్ది పఠియించిన వారికి శ్రీపరాంకుశా!

– శ్రీ పరాంకుశ శతకము

దక్షిణభారతదేశమున తామ్రపర్ణీ నదీతీరమున ఆళ్వార్ తిరునగరిలో శఠకోపమహర్షి యను నమ్మాళ్వారు అవతరించిరి. జన్మప్రభృతి ఐహిక విషయదూరులై వారా నగరములోని ఆదినాథస్వామి సన్నిధిలో ఒక చింతచెట్టుతొఱ్ఱలో ఆసీనులై యోగసాధన చేయసాగిరి. భగవద్ధ్యానమే నిద్రయు, తద్గుణానుభవమే ఆహారమును గాగా చిటికెలో వారికి పదునారవ వత్సరము వచ్చినది.

క్రమముగా నా యోగిలో పంభక్తి పజ్జ్ఞాన పరమభక్తులు వృద్ధి చెందసాగెను. దైవదర్శనకాంక్షయే పంభక్తి. తత్సంగమకాంక్షయే పరజ్ఞానము. సంగమము కల్గిన తర్వాత తన స్వామిని వదల నిచ్చగించలేక పోవుటయే పరమభక్తి. చంద్రునికై వీక్షించు చకోరమువలె భగవత్సం యోగమునకై యీ సాధకుడు మిగుల హహహ జెందసాగెను.

భగవద్విరహ పీడితుడగు నా భక్తవరుని యార్తికి ప్రీతుడై శ్రీహరి గరుడవాహనారూఢుడై నీలమేఘ నిభాకారముతో పీతాంబరము మిగుల తోభిల్లుచుండగా శంఖచక్రాదుల ధరించి, శ్రీభూనీళలు తన్ను కొలువగా నమ్మాళ్వారులకు ప్రత్యక్షమయ్యెను. వెంటనే శఠకోపు లానంద పారవశ్యముచే నొడలు మరచిపోయిరి. కొంతవడి కెట్టకేలకు తెలివినంది పరబ్రహ్మ సందర్శ నానందముచే కనులనుండి ముక్తాఫలములవలె నానందబాష్పములు కురియగా నిట్లా యోగిపరుడు తలపోసెను. "ఆహా! ఏమి నా భాగ్యము. నేటికి స్వామి ప్రత్యక్షమైనాడు. ఏమి యీ వాత్సల్యము. ఏమి యీ స్వామిత్వము. ఏమి యీ సౌశీల్యము. ఏమి యీ

సౌలభ్యము. ఏమి యా గాంభీర్యము. సద్గుణముల కన్నిటికి నీతడే యాకరము కదా! అట్టి వానిలో నీ గుణము లుండుటలో నబ్బురమేమి? ఈ స్వామి రూపమాధురిని నా నేత్రాంజలులతో ద్రావి ఈత డెచటికిని పోరిపోకుండ నా హృదయపంజరమున నిపుడే గట్టిగా కట్టివై చెదను" ఈ రీతిగా నా శ్రీహరి దివ్యమంగళ విగ్రహ కల్యాణగుణ సౌందర్యమును తనివిదీర ననుభవించి అపూర్వవాఙ్మాధురితో నవరసములు జాలువార తమ దేశభాషయగు ద్రావిడమున పలుగీతులుగా గానము చేసెను. ఆయన వాణి ద్రావిడవాణికి నవరసార్థభావబంధురాలంకార మయ్యెను. సంగీతసాహిత్యములు స్తనద్వయముగా శోభిల్లగా వాణి యాకవిరసనపై మనోహరలాస్యము చేసెను. నుద్బుకొకటి రెండు ద్రావిడపాశురములను ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యములతో నిచట పొందుపరచుచున్నాను.

పా. కూరాయ్ నీఱాయ్ నిలనాకి క్కొడు వలతురర్ కులమెల్లామ్
శీఱా వెరియుమ్ తిరునేమి వలవా తెయ్వక్కోమానే
శేఱార్ శునై త్తామరై శెన్దీ మలరుం తిరువేంగడత్తానే
ఆఱా వన్బిలడియేన్ ఉన్నడిశేర్ వణ్ణ మరుళాయే.

— తిరువాయ్‌మొழி

ప్రతిపదార్థము: కొడు=క్రూరులైన, వల్=బలిష్ఠులైన, అశురర్= రాక్షసులయొక్క, కులమెల్లామ్=వంశమంతయు, కూరాయ్=తునకలై, నీరాయ్=భస్మమై, నిలనాకి=నేలయై (మన్నై, నిశ్శేషమై) పోవునట్లుగా శీఱా=కోపగించి, ఎరియుం=జ్వలించుచున్న, తిరునేమి=సుదర్శనమును వలవా=దక్షిణహస్తమందు గలవాడా!, తెయ్వమ్=నిత్యసూరులకు, కోమానే=నాయకుడా, శేఱు=బురదచే, ఆర్=నిండిన, శునై=చెలమనీళ్ళ యందలి, తామరై=తామరపువ్వు, ఒప్పిరెమ్=ఎట్టిని, తీ=నిప్పువలె, (కాంతిగలదై), మలరుమ్=వికసించుచున్న, తిరువేఙ్గడత్తానే=వేంకటా చలమునకు స్వామియైనవాడా!, ఆరా=అపరిచ్ఛిన్నమైన, అన్బిల్=నీ విషయమైన స్నేహముతో నున్న (స్నేహముగల), అడియేన్=దాసుడ నైన నేను, ఉన్నడి=నీ పాదములను, శేర్‌వణ్ణమ్=చేరు విధమును, అరుళాయ్=అనుగ్రహింపుమా.

తాత్పర్యము: శత్రుసంహారక మయిన సుదర్శనచక్రము చేత ధరించి తిరుమలయందు వేంచేసియున్న ఓ శ్రియఃపతీ! నా పాపనను లను పోగొట్టి నీ భక్తుడనైన నన్ను నీ పాదములందు ఇపుడే చెర్చు కొనుము. ఇక నీ విరహము సైరింపజాలను.

"వానో మఱికడలో మారుతమో తీయకమో
కానో వరుంగిత్తు రండిలమాల్ - అనిన్ద
కన్దుయర త్తామెజిన్దుకాయు తిర్ త్తార్ తాళ్ వణిందోమ్
వన్ తుయరై యావా మరిన్దు."

– పెరియ తిరువందాది

ప్రతిపదార్థము: అన్ - అవు, ఈన్ద - కన్నట్టి (అసురావిష్టమైన), కన్దు - దూడను, తామ్ - తాము, ఉయర - పైకి. ఎఱిన్దు - విసరికొట్టి, కాయ్ = వెలగకాయను, ఉతిర్ త్తార్ - పడగొట్టినవానియొక్క, తాళ్ - శ్రీపాదములు వణిందోమ్ - ఆశ్రయించితిమి, వన్ - క్రూరమైన, తుయరై - పాపమును, (మన) మరుంగుం - సమీపమునందు కూడ, కండిలమ్ - కానకున్నాము, అర్ - కనుక, (అది) వానో - ఆకసమందో, మఱి - అలలు కొట్టుచున్న, కడలో - సముద్రమందో, మారుతమో - గాలియందో, తీయకమో - అగ్ని యందో, కానో - అడవియందో, ఒరుంగిత్తు - (ఆ పాపము) చేరినది, అవా - ఏ మాశ్చర్యము! (ఈ పాశురమునకు ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యములు నాకు తెలిపినవారు మా సోదరి శ్రీ కాండూరి లక్ష్మీనరసమ్మగారు).

తాత్పర్యము: శ్రీకృష్ణుడు రేపల్లెలో పెరుగుతున్నాడని, వాని వలన తనకు మృత్యువు తప్పదనుకొని కంసుడా బాలుని సంహరించుట కనేక మాయలు పన్నెను. ఆ పసిబాలుని సంహరించి రమ్మని ఒక రాక్ష సుని పంపగా వాడు ధేనుకాసురుడై కృష్ణుని సమీపించెను. మరొక రాక్ష సుడు వెలగచెట్టు రూపము దాల్చి తన కాయలయందు విషము ధరించి దారిలో నుండెను. వాడే కపిత్థాసురుడు. భయంకరమైన కొమ్ములతో తనను పొడుచుటకు వచ్చుచున్న యా ధేనుకాసురుని కృష్ణుడవలీలగా మేకపిల్లవలె నెత్తి పట్టుకొని వెలగచెట్టుకు వేసి కొట్టెను. కాని విచిత్రము. ఆ యసురు లిద్దరు కృష్ణుని దెబ్బతాకిడికి నుగ్గునుగ్గు అయిరి.

అంతే కాదు. ఆ యిద్దరు రాక్షసులు నశించుటతోపాటు మానవుల పాపవటలి సైతము పటాపంచలయ్యెను. వింత యేమన, ఆ పాపము చుట్టుపట్టుల నెక్కడను పొడగట్టలేదు. అది ఆతనసున కెగిరిపోయినదో, సముద్రపు టలలలో పడి కొట్టుకొని పోయినదో, గాలిలో కలిసినదో, అగ్నిలో కాలిపోయినదో, లేక అడవిలో కలసిపోయినదో! తర్వాత నా పాపము కనుపించనే లేదు. ఏమాశ్చర్యము!

పై విధముగా శఠకోపస్వామి శ్రీమన్నారాయణ స్వామిని ప్రార్థింపగా నాత డమందానందముతో భక్తవత్సలు డై నందున నిట్లానతిచ్చెను. "సుగుణమణీ! నీవేల జన్మించితివో నీకు తెలియకున్నదా! నన్ను దర్శించుట కుపయోగించు విశిష్టాద్వైత భక్తిదర్శన గ్రంథజాలమును ద్రావిడభాషలో నిర్మింపుము. తర్వాతనే నీవు నా సాయుజ్య మందగలవు."

శ్రీపతి యిట్లానతిచ్చి యంతర్హితుడు కాగా శఠసైరి యా మురవైరినే సదా మనమున నిలుపుకొని తదీయ కల్యాణగుణ చేష్టితములను వివరించి మోక్షమార్గమును బద్ధజీవులకు కరతలామలకముగా నమగ్రహించు ద్రావిడ సంహితను నిర్మించెను. సంహిత యనగా జీవకోటికి మిగుల నాత్మహితము కల్గించునదని యర్థము. శ్రీ శఠారి వాక్కులు నవరసితములు! దివ్యప్రేమ సౌరభవర్షి సువర్ణచాంపేయ సుమములు!! మానవులపాలిటి కైహికాగ్ని హరములగు పీయూషచషకములు. పాపాత్ముల దురిత లతల కాప్రబంధములు లవిత్ర సదృశములు!!!

వకుళ భూషణుల హృదయాంబుజమున బుట్టిన యా దివ్యప్రేమ సౌరభాంతరములు స్వామిసందర్శన జనితానంద రసాతిరేకమున నా కవిశేఖరుని జిహ్వాగ్రముమండి వెలువడుటతోడనే విద్రూపమము ధరించి యక్షరపదభావము భజించి ద్రావిడాగమరూపమున విశ్వమంతటిని తమ పరిమళములతో వ్యాపింపచేయసాగెను.

ఇట్లు మన యాళ్వారులు భక్తిపూర్ణులై దక్షిణ భారతదేశమున గల ముప్పదియొక్క తిరుపతులలోని విష్ణుదేవుని యర్చామూర్తులను మతింపసాగిరి. అట్లే ఉత్తరమధురలోని శ్రీకృష్ణునిగూడ పాడిరి. ఆ కవి

యొక్క, భగవత్ప్రీత్యాపైకి త్రెనతకు మెచ్చి తిరుపతి, శ్రీరంగము, కుంభకోణము మొదలగు దివ్యదేశముల యందలి విష్ణువుయొక్క యర్చావతారమూర్తు లానందపడుట తమంత తామేవచ్చి ప్రత్యక్షమైరి. అంతేగాదు, ఆయన కూర్చుండియున్న చింతచెట్టు కొమ్మలను బట్టుకొని నిలబడి ' ఓ భగవత్కవీ ! ముందు నాయందు పద్యములు చెప్పి నన్ను ధన్యుని చేయుము. కాదు ముందు నాపై బల్కుము ' అని అహమహమికతో వచ్చి గుంపుగట్టి కోరసాగిరి. చూచితిరా ఈ విచిత్రము !

ఈ విధముగా నా కవిలోకమూర్ధన్యులు తన దనవద్వాగ్వైఖరితో న్వస్థలమును వదలకయే యెదుటకు వచ్చిన యా యా హరిమూర్తులను పాడిపాడి వారివారి గుణగణములను గానము చేసిచేసి యిహజన్మమందే భగవత్సందర్శనముచే ధన్యులైరి.

అట్లప్రయత్నముగ లభ్యమయిన శఠకోప కవితామృతమును చెదరిపోకుండ వారి శిష్యుడు మధురకవీంద్రుడు తన లేఖినిచే లిపిబద్ధము చేసి మనమందర మా యమృతము గ్రోలుటకు కారణభూతుడయ్యెను.

నమ్మాళ్వారులు చతుర్వేదసారముగా నాల్గు ప్రబంధములను నిబంధించిరి. మొదటిదగు ఋగ్వేదసారము 'తిరువిరుత్తము'న 100 పాశురములును, యజుర్వేదసారము 'తిరువాశిరియమ్' అను రెండవదానిలో 7 పాశురములును, మూడవది అథర్వణవేదసారము 'పెరియతిరువందాది' యందు 87 పాశురములును గలవు. నాల్గవగ్రంథము చరమప్రబంధము మోక్షప్రబంధమని వినుతికెక్కెను. అదే తిరువాయిమొళి. ఇది ఛాందోగ్యోపనిషద్వివరణమని ప్రసిద్ధము. దీనిలో 1102 పాశురములు గలవు. ఇందు పది శతకములున్నవి. శతకమునకు పత్తు అని వ్యవహారము. ప్రతిపత్తునందును పది దశకములుండును. ఒక్కొక్క దశకమున 10 పాశురములును, ఫలశ్రుతి ఒక పాశురమునను నుండును. ఈ దశకమునే తిరువాయ్ మొళి అనిగూడ నందురు. ఒక్కొక్క దశకమునకు 11 పాశురముల చొప్పున పత్తుకు 110 పాశురము లుండును. ఈ లెక్కను పది

పత్తులకు 1100 పద్యములయినవి గదా ! ఒక దశకమున కేశవాది నామములు 12 చెప్పుటచే రెండు పాశురము లెక్కువయయినవి. ఈ విధముగా మొత్తం గ్రంథమునందు 1102 గలవు.

ద్రావిడమున నున్న ఈ తిరువాయ్ మొళిZ గ్రంథనిర్మాణమున నొక సౌరస్యము కలదు. అదే అంతాదిక్రమము. పద్యము ముగించిన చివరి పదముతో మరల తర్వాతిపద్య మారంభించబడును. దీనిని ముక్తపదగ్రస్త మనవచ్చును. ఈ రీతిగా వేయిపద్యములు గూర్చి యొక వాఙ్మయహారము నిర్మించుట భగవత్కటాక్షలబ్ధ కవితావిభవులకే గాని యితరులకు సాధ్యము కాదు గదా !

తిరువాయ్ మొళిZలో అర్థపంచకము...స్వస్వరూపము, పరస్వరూపము, పురుషార్థస్వరూపము, ఉపాయస్వరూపము, విరోధిస్వరూపము–అనునవి వివరింపబడినవి. ఆత్మయొక్క స్వరూప స్వభావములు తెలిసికొనుటయే స్వస్వరూపము. పరమాత్మస్వరూపజ్ఞానమే పరస్వరూపము. జీవుడు దేవుని బొందినందున గలుగు ఫలవివరణము పురుషార్థ స్వరూపము. భగవంతునిజేరు మార్గవివరణమే యుపాయ స్వరూపము. దేవుని జేరుట కెదురగు విఘ్నపరంపరల నెరుగుటయే విరోధి స్వరూపము. తిరువాయ్ మొళిZ ముఖ్యముగా ద్వయమంత్రార్థ మనబడు మంత్రరత్న వివరణము. లక్ష్మీసహితుడగు నారాయణుని సేవించినచో మనము సర్వ దుఃఖములనుండి నిర్ముక్తులమై విష్ణుసాయుజ్య మందగలమని యిది తెలుపును.

తిరువాయ్ మొళిZ "దీర్ఘ శరణాగతి" నమ్మాళ్వారులు "దీర్ఘ చింతయంతి" అని సంప్రదాయజ్ఞుల ధారణ ! అది మఱియొక వ్యాసమునకు విషయము.

నాలుగు

మహర్షి కవితామాధురి

శ్లో॥ ఋషిం జుషామహే కృష్ణ తృష్ణాతత్త్వ మివోదితమ్,
సహస్రశాఖాం యోఽద్రాక్షీ ద్ద్రావిడీం బ్రహ్మసంహితామ్॥

మానవుని కానందానుభూతి కల్గించుటకు కళ అవతరించినవి. తానను భవించిన శోకము శ్లోకముగా వెలువరించి విశ్వశ్రేయోదాయకమగు కావ్యము నిర్మించుట కవిబ్రహ్మ కొక్కనికిమాత్రమే చేతనయిన కార్యము ఈ లోకమును సృష్టించిన బ్రహ్మ వారివారి కర్మల ననుసరించి మానవుల లలాటములపై వారిని సృష్టించునపుడే సుఖదుఃఖములు తీర్చిదిద్దును కాని ఆ వ్రాత వ్రాసిన బ్రహ్మకుగూడ తెలియదు. మరి మనకెట్లు తెలియును? చతుర్ముఖుడగు ఆ బ్రహ్మపలెగాక చతురముఖుడగు కవిబ్రహ్మ చేతనకోటిని దుఃఖదూరులను చేసి రసానందాబ్ధిలో ముంచెత్తును.

అట్టి కవులలో మూర్ధన్యుడు వాల్మీకిమహర్షి. విశ్వసాహిత్యమునకే ఆ మహర్షి ఆదికవి. "కవతే సర్వం జానాతి, సర్వం వర్ణయతి, సర్వం సర్వతో గచ్ఛతి వా కవిః" అని కవిశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి. సర్వమును ఎఱిగి వర్ణింపగలవాడే కవి. "కవిః క్రాంతాదర్శి" త్రికాలవేది మాత్రమే కవిశబ్దవాచ్యుడు. "ఋషయో మంత్రద్రష్టారః" మంత్రద్రష్టలు ఋషులు. "మంతారం త్రాయతే ఇతి మంత్రః" స్మరించిన వారిని కాపాడునదే మంత్రము. కాగా మహర్షులకు, కవులకు ఈషణ్మాత్రము భేదములేదు, ఋషులు విశ్వహితైకకాంక్షులు. ఆ హితమును గూడ సహృదయుల హృదయములకు నొప్పి కలుగకుండ సరసముగా నందించుటలో వారు కావ్యశిల్పము నాశ్రయింతురు. కాదు కాదు. శిల్పమే అట్టి మహర్షుల వాక్కులను వలచివచ్చి ఆశ్రయించును.

చరిత్ర తెలుపుచేయుచున్నంతలో అట్టి మహర్షుల కోవకు చెందిన వారు వాల్మీకి తరువాత శఠకోపమహర్షియే. నిర్హేతుకభగవత్కటాక్షజన్యమగు వీరి వాగ్ధోరణియే తిరువాయ్ మొళి యను దివ్యద్రావిడ ప్రబం

ధము. దీనిలోని పద్యములను పాశురము అందురు. పాశుర మనగా శ్రావ్యమైన స్వరము అని యర్థము. ఇంపయిన కవిత అని భావము. సాహిత్యపు విలువ మాత్రమే గాక చక్కగా పాడుకొనుటకు గూడ వీలుగా రాగ తాళములను వీనికి నాథముని యను మహాకవి నిబంధించెను.

"శ్రియఃపతి యింత చక్కని కవితాసంపద నా కనుగ్రహించి నాడు గదా! దీని నాతని కల్యాణగుణపరంపరాస్తుతికే తప్ప యితరుల కెట్లువయోగింపగలను" అని ఆళ్వారులు నిశ్చయించుకొనిరి.

పూర్వాలంకారికులు సాహిత్యమునకు, కావ్యమునకు నే లక్షణములు నిర్వచించినారో అవన్నియు కొరతలేకుండ నీ దివ్యప్రబంధము నెడగూడ సన్వయించును. కాని ఆ గ్రంథము ద్రావిడభాషలో నుండుటచే దాని లోని కవితాగుణములు వివరించుట కిది తావుగాదు. కాన నిందలి ప్రధాన లక్ష్యము మాత్రము నిట వివరింతుము.

"విద్యయా ఒమృతమశ్నుతే" అను సూక్తము విద్యకు ప్రధాన లక్ష్యమును బోధించుచున్నది. విద్యచే-అధ్యాత్మవిద్యచే-అమృతము లభింపగలదని దీని యర్థము. అమృత మనగా నిచ్చట మోక్షమని యర్థము. ముముక్షువులకు మోక్షమే గదా అమృతముకంటె గూడ వాంఛ నీయము! జన్మ జరాదుఃఖ మరణనివృత్తియు, భగవత్సందర్శనానంద మును మోక్షపదమున కర్థములు. విద్యకు లక్ష్యములు గూడ నివియే.

ఇట్టి కవితాసంపదను తన కనుగ్రహించిన యా వరాత్పరు నీ కవి యభినందించిన పద్యముల నిట కొన్నిటి నుదాహరింతును.

ఉ. ఓలగ మొప్పనున్న భువనోత్తమ శాసనశీలు, సన్మహీ
పాలు తురంగరాక్షస విభంజను నాపతి సన్నుతించి కెం
గేలు మొగిడ్చి మ్రొక్కు లెసగించి మనోహరశబ్ద మాలికా
జాలము నిచ్చికో దగిన సంపద గంటి; నికేమి లోటగున్! 34!

నిండుకొలువున్న సర్వజగత్పాలకుడు శ్రీమన్నారాయణుని విను తించి అంజలిబంధముతో మ్రొక్కి చక్కని వాగ్రూపమాలికల నాతనికి సమర్పింపగల కవితాసంపదకు నోచుకున్నాను గదా! నా కింకేమి లోపము?

గ్రాలెడు వాని పెద్దయమరాగపుఁ గన్నులవాని దేవతా
పాలకు గాటపుం గయిత పాటలమాటలఁ బూజఁ జేసి యీ
నేలఁ గలట్టి క్లేశసరణిన్ నడలించితి; భాగ్యమెట్టిదో! 342

నీలోత్పలదళాక్షియగు నిందిరాదేవి తన హృన్మందిరమున వెలుగుచుండగా విశాలనేత్రములతో భక్తులను పరిపాలించు ఆ మహావిష్ణువును సాంద్రమధుర కవితాగానమాలలతో కైసేసి యిహలోకమునగల బాధ లన్నిటిని పోగొట్టుకొనగలిగిన నే నెంత భాగ్యశాలినో గదా!

చ. అవిరళనిత్యమోద చరమావధిఁ దేలెడు నచ్యుతున్ గుణా
ర్ణవు నలినాక్షు దివ్యజననాయకునిన్ గలకాలమున్ వచః
ప్రవిమల గానమాలికలఁ బ్రస్తుతిఁ జేసిన భాగ్యశాలినై
యవిరళ నిత్యమోదచరమావధి నేనును నోలలాడితిన్. 343

సాంద్రానంద చరమసీమలో మునిగి తేలుచుండు సద్గుణాకారుడగు దేవాధిదేవుని సదా నిర్మల వాగ్రూప గీతమాలికలలో ప్రస్తుతించుచున్న నేను గూడ సాంద్రానంద చరమసీమలో మునిగి తేలియాడితిని.

ఉ. తన్ను ననన్యులై కొలుచు దాసుల దోసము తూలఁ గౌఁగిలిన్
గొన్న వరున్ విహంగతురగున్ సమిదుత్సుక చక్రహస్తు వా
గున్నత గానమాలికల నోపి నుతించిన భోగభాగ్య సం
పన్నుఁడ నాదు నాత్మఁ బరమాత్మ యొనర్చిన దెట్లు రుంగుదున్.
344

సదా తన్నే కొలుచు దాసుల దోషములు నశించునట్లుగా వారిని గట్టిగా కౌగిట గ్రుచ్చియెత్తు గరుడవాహనారూఢుని భక్తావకారి దుష్టజన శిక్షకై సదా తన సుదర్శనచక్రాయుధమును కేల సిద్ధము గావించుకొని యుండు నా దివ్యస్వరూపుని నోపికతో నుతింపగల్గిన భోగభాగ్యముల కేనాడో పెట్టిపుట్టినాను. కాని నా యాత్మ నా పరమాత్మ యెట్లు సృజించెనో తెలిసికొనజాల నైతిని గదా!

మ. మనకున్ బువ్వనఁ గాపురంబుఁ గొను పద్మాదేవి కానంద మి
చ్చును భూమిస్థులకుం దివస్థులకు నీతుండౌను; శేషాబ్జ పీ
ఠ నిష్ఠాంఘ్రితలున్ జగజ్జనకు జాడల్ చాటు పాటల్ సువా
క్యనిరూఢిన్ రచియించు నాకుఁ బరమాకాశస్థులున్ సాటియే. ౩౪౮

భక్తులగు మనకును పద్మాలయ యగు నిందిరా సుందరికిని నానందప్రదు డా మహనీయుడు. దేవమానవుల కీశ్వరుడు. జగజ్జనకుడగు నతనిజాడ తెలియజేయు చక్కని పాటలు నిర్మించు నాకే దేవతలు సాటికాగలరు ?

శా. తానే యిప్డు మదాత్మనా నొకఁటియై దైవాతి నా పల్కులన్
నే నే బల్కిన నవ్యకావ్యమను భంగిన్ వెల్లడిం జేసి స్వీ
యా సూనోక్తులఁ దానె దన్ బొగడు మాయావర్తి మూర్తిత్రయే
శానుం డాద్యుఁడు నాకు మున్ బలుకు నే జాడన్ బదుల్
తీర్చెదన్. ౬౮౨

ఆ పరమాత్మయే నా యాత్మయైనాడు. నేనే పల్కిన నవ్యకావ్యము వలె దీనిని నా వాగ్రూపమున వెలువరించినాడు. ఈ విధమున నాతడు తన వాక్కుతో తన్నుతానే పొగడుకొనుచున్నాడు. నేను నిమిత్తమాత్రుడను. త్రిమూర్త్యాత్మకుడు మాయామయుడు నగు నాతడు నాకంటె ముందే తన్నుగూర్చి తాను నా జిహ్వతో పలుకుకొనుచుగూడ నాకే యా ఘనత కట్టబెట్టుచున్నాడు. చూడు డా భక్తపారిజాతమునకు నాపై గల యవ్యాజ వాత్సల్యము! నిర్హేతుకజాయమాన కటాక్షము!! అట్టి కరుణా సాగరునకు నే నేమి ప్రతి సేయగలను!!!

మ. అతఁడే మూల మటన్న జ్ఞానము నా కిప్పించి నా జిహ్వపై
కుతుకం బొప్పఁగ ముందె చొచ్చి రసవద్గాథ ప్రబంధంబుఁ బా
వితులున్ ముఖ్యులునైన భక్తులకుఁ దృప్తిం గూర్ప తన్ దానె కీ
ర్తితుఁడౌ మత్కృతికారకుం; డితనిమూర్తిన్ నేమఱన్ నేర్తునే! ౬౮౩

ప్రపంచమున కితడే యాది. ఆతడు మాత్ర మనాది యను జ్ఞానమును నా కీతడే కల్గించినాడు. ఇట్టి పవిత్ర సరస ప్రబంధము భక్తులకు తృప్తి కలిగించుటకై నాచేత లిఖియింపజేసి తానే కీర్తింపబడుచున్నాడు.

నా యీ కృతికి కర్త యీతడే కాని నే నెంతమాత్రమును కాను. అయినను నే తద్గ్రంథకర్తను నేనే యను కీర్తిని మాత్రము తానే నాకు కట్టబెట్టినాడు. అట్టి యీతని దివ్యమంగళస్వరూపము నేమ మరువగలనా?

ఉ. శీల రమన్ గ్రహించుటకు శిక్షితమున్ పసులక్షణంబు ర
మ్యాలపనంబునై భగవదర్థమునైన కవిత్వభంగికిన్
జాలని జ్ఞానహీను నను స్వప్రతిమాను నొనర్చి నా వచో
జాలము మర్విపైఁ బరచు చంద మొనర్చె; నదెట్టి ప్రీతియో! 685

శ్రీమన్నారాయణుని భవ్యశీలసంపద నవగాహన చేసికొనుటకై సుశిక్షితమును, సర్వకావ్యలక్షణసంపన్నమును, రమ్యాలాపయుతమును భగవదేకార్థమును నగు కవితారీతిని సృష్టించుట కే మాత్రమును తగని పరమమూర్ఖుడగు నన్నాతడు తనయంత వానినిగా చేసి నా కావ్యకళను ప్రపంచమున సులభముగ శీఘ్రముగ వ్యాపించు నుపాయము చేసెను. ఆయనకు నాపై నెంత ప్రేమయో గదా!

చ. పరమకవీశ్వరుల్ మధురపాటవ చిత్రకవిత్వచాతురీ
నిరతులు నుండ స్వీయమహనీయ చరిత్రము వారికైత చే
త రచనఁ బొంగ కిప్పుడు ముదంబున నన్విడకుంది నాకెనా
పరమపదాధినేత నిజభవ్య కవిత్వముఁ గూర్పఁ గూర్చెడిన్. 686

ఆశు మధుర చిత్రశ్రీ(మ)రీతులతో నొప్పారు చతుర్విధ కవితలు నిర్మించుటలో మేటియగు కవీశ్వరు లనేకులుండగా తన మహనీయ చరిత్రను దరికైన వారికవితను చేరనీయకుండ మార్జాలకిశోరన్యాయము ననుసరించి నన్నుమాత్రను వదలిపెట్టకుండ నాచే నా పరమనాథుడు భవ్యకవితా నిర్మాణము చేయించుటకై బద్ధకంకణుడైనాడు. అహా! యేమి చిత్రమిది!

శా. వైకుంఠాధి విభుండు నా యఘమునున్ భంగించు శుద్ధుండు నన్
జేకొన్నాడు తనంత వానిగను నాచే స్తుత్యుఁడౌ చుంటనే
వైకుంఠం బగునట్లు స్వీయవిషయ ప్రాంచత్కవిత్వామృ తు
ద్ధాకారుం డగునట్లు లెంచె నతనిన్ ధ్యానించినన్ దీరునే? 687

"బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతి" అను సూక్తము ననుసరించి వైకుంఠనాథుడు నా పాపములు నిర్మూలించి పరిశుద్ధుని చేసి నన్ను స్వీకరించినాడు. తన్ను స్తుతించిన మాత్రముచేత నన్నుగూడ తన యంత వానినిగా చేసినాడు. భ్రమరకీటక న్యాయమునుచే తనంతవాడ నగునట్లుగా నన్ననుగ్రహించినాడు. నే నెంత తపస్సు చేసినను నింత వాడను కాగల్గి యుండెడివాడనా? ఇపుడు దీని నే విధముగా తీర్చుకొని దయామయుడగు నా దేవుని ఋణమునుండి విముక్తుడను కాగలను!

మ, ఇక మాఱెయ్యది వాని సత్కృతికి? లేదే యాత్మనాఁ జిత్తగిం
చి తనంగా నిపు డాత్మయు న్నిగుల కాశ్రీదేవు నొత్తయ్యె; స్వీ
య కృపాబోధక సాధుమంజుల కవిత్వారంభుఁ గావించు సా
మికిఁ జేయన్ బ్రతియొం డొకింతయును భూమి న్నింగినిం
గల్గునే" ౬౯౦

వాని యీ సత్కార్యమునకు బదులేమి గలదు? పోనీ యమూల్య మగు ఆత్మపదార్థము నాది కలదు గదా! దాని నాతనికి సమర్పించిన కొంత ఋణమును తీర్చుకొని నట్లగునేమో! అయ్యో ఏమిటి నా వెఱ్ఱి! సకల పదార్థములును ఆతనివే యయి యుండగా ఈ నా ఆత్మ మాత్ర మాతనిది కాకుండునా! అన్నిటికంటె గొప్పది యగు మృదుమధుర భగవత్కవితను నా కనుగ్రహించిన యాతనికి ప్రతిగా సమర్పించుటకు భూమ్యాకాశములలో ఒక్కటియు నాకు కన్పించుటలేదు కదా!

కోమలకాంత పదావళితో నొప్పారు ఇట్టి మృదుమధుర భగవత్కవిత మన కనుగ్రహించిన యీ కవి లోకమూర్ధన్యుని ఋణమెట్లు తీర్చుకొనగలము! వారి కవితచేతనే భగవంతుని స్తుతించి మోక్షమార్గాన్వేషకుల మగుటయే మన కనిష్ఠకర్తవ్యము సుడీ!

(ఇం దుదహరించిన పదరత్నములు తుని పట్టణవాసి యనన్య భగవదార్తి పీడితులు కీ. శే. డాక్టర్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల వేంకటరాఘవాచార్యులవారి "శ్రీశఠకోప గీతామృతము" లోనిది. దానిలోని అంకెలే ఈ పద్యాల అంకెలు.)

అయిదు

వకుళభూషణవాయకి

శా. కామోత్కంఠతఁ గోపికల్ భయమునన్ గంసుండు వైరక్రియా
సామగ్రిన్ శిశుపాల ముఖ్యనృపతుల్ సంబంధులై వృష్ణులున్
ప్రేమన్ మీరలు భక్తినేము నిదె చక్రిం గంటి మెట్లైన నున్
ద్దామధ్యాన గరిష్ఠులైన హరిఁ జెందన్ వచ్చు ధాత్రీశ్వరా!

- భాగవతము

తీవ్ర భగవత్కామవాంఛతో గోపికలును, భయముతో కంసుడును వైరముతో శిశుపాలాదులును, బంధువులై వృష్టివంశీయులును, ప్రేమతో పాండవులును, భక్తితో నారదాది మహామునులును భగవంతుని దర్శింపగల్గిరి. తీవ్రధ్యాననిష్ఠులు మాత్రమే దేవుని దర్శింపగలరు.

ఏ రీతిగా భజించినను భగవంతుని చేరవచ్చును. కాని భగవంతుని చేరవలెనను పరితాపము జీవుడు తీవ్రముగ ననుభవించుట మాత్రము మిగుల వసరము. అట్టి పరితాపము తీవ్రము కానివాడు భగవంతుడు మనకు పట్టుబడడు. అతని చేరుటకు నవవిధ భక్తిమార్గములు కలవు. పోతనార్యుని వాక్కులలో వీని నిట్లు పేర్కొనవచ్చును.

మ. తను హృద్భాషల సఖ్యమున్ శ్రవణమున్ దాసత్వమున్ వందనా
ర్చనముల్ సేవయు నాత్మలో నెఱుకయున్ సంకీర్తనల్ చింతనం
బను నీ తొమ్మిది భక్తిమార్గముల సర్వాత్మున్ హరిన్ నమ్మి స
జ్జనులై యుండుట భద్రమంచు దలఁతున్ సత్యంబు దైత్యోత్తమా!

త్రికరణశుద్ధిగా నీశ్వరునిపై భక్తి నెరపుట, తత్కల్యాణగుణవర్ణన నాకర్ణించుట, దాస్యము చేయుట, నమస్కరించుట, చేతులతో పూజించుట, నేత్రములతో సేవించుట, మనస్సుతో తెలిసికొనుట, వాక్కులతో దివ్యనామ సంకీర్తనము చేయుట, చింతించుట-అనునవే నవవిధభక్తులు.

కాని గోపికలవలె భగవత్కామార్తితో తత్సంగయోగమునకు తహతహ లాడుటయే పై మార్గము లన్నిటిలో భగవంతుని చేరుటకు సులభో

పాయము. త్రికరణశుద్ధిగా సఖ్యమునెరపుటలో బిడ్డమీదనులెగూడ దేవునిపై వాత్సల్యము నెఱపవచ్చును. ఇట్టి వాత్సల్యభావమునకు రసవరిపాకము కల్పించిన హరిలో పెరియాళ్వారు అనే పేరుగల విష్ణుచిత్తు అగ్రేసరులు. ఆ మహాకవివలె నే సూరదాసుగూడ శ్రీకృష్ణుని తనబిడ్డగా తలచి ఆయన దివ్యమంగళ విగ్రహసౌందర్యమును కల్యాణగుణసంపదను ఎంతో మృదు మధురముగా సూరసాగర మహాకావ్యమున హిందీలో చిత్రించినాడు.

ఆండాళ్ అను నామాంతరముగల గోదాదేవి శ్రీరంగనాథునిపై తన విరహార్తిని వాఙ్మయరూపమున ప్రకటించి చివర కాయనసే భర్తగాపొంది ఆయనయందే యైక్యము కాగలిగెను. ఈ కవయిత్రి పద్ధతినే అనుస రించి కృష్ణభక్తాగ్రేసరురాలు మీరాదేవి హిందీలో చక్కని పాటలతో హృదయములకు హత్తుకొనునట్లుగా సంగీత సాహిత్యముల సేకముచేసి రాళ్లరుగునట్లు భక్తిగీతములు పాడెను.

కాని నాయికావిరహమును పురుషుడు అనుభవించి దేవుని పాడినట్టి భక్తవరులకు నమ్మాళ్వారులే మార్గదర్శకులు. నమ్మాళ్వారను మాటకు మన యాళ్వారులని యర్థము. భక్తిప్రవాహపూర్ణపద యని భావము. వీరి సూక్తులలోని భక్తిరసపుష్టి ప్రపంచమునందలి యే భాషాసార స్వతములందును గూడ గోచరింపదనుట యతిశయోక్తి కాదు. వీరి అనన్యభక్తి కతిర్చి ఆదినాథస్వామి తాను ధరించిన వకుళమాలికను పొగడపూదండను వీరి కనుగ్రహించెను. ఆ వకుళమాలను భూషణముగా దాల్చినందుననే వీరు వకుళభూషణులైరి.

శ్లో॥ మన ఏవ మనుష్యాణాం కారణం బంధమోక్షయోః.

మనస్సే గదా మనుజుల బంధమోక్షములకు కారణము! దైవ ప్రార్థనకు సుముఖముగ నుండుట కా మనస్సు నే కవిశిరోమణి యెట్లు మచ్చిక చేసుకొనుచున్నారో తిలకింపుడు -

ఉ. తేనియ పాలు నెయి సుధ తీయనిచక్కెర మేళవించుచున్
బానమునఁ జేసినట్ల నుభవంబగు నా మధుసూదనుందునన్
నేమమునఁ గూడి కూడి కమనీయరసంబున దేలియాడ నో
మానసమా! శరీరమున పంచితనంబున నీవు నిల్చిటన్. 121

తేనె, పాలు, నేయి, అమృతము అనువానిలో చక్కెర మేళవించి చేసిన పంచామృత మెంత మధురముగా నుండునో అట్లే హరినామ కీర్తనామృత మాధుర్యముచే నే నొడలు మరచియుండుటకు కారణము — మనసా! నీవు నాపై దయ చూపుటయే గదా!

“స్త్రీప్రాయ మితరం జగత్” అను నానుడి భక్తలోకమునకు చిరపరిచితము. భగవంతు డొకడే పురుషుడు. ఇతరులందరు స్త్రీలే. సదా కలసియుండిన విసుగు తప్పదు. తినగా తినగా గారెలు గూడ చేదగుమ గదా! కావుననే వియోగానంతర సంయోగమునకు మన యాలంకారికులు విలువ నిచ్చినారు.

నాయిక తన భర్తను వదలియున్నపుడు పడు తాపమును వీరు ప్రియుఃపతికై యనుభవించినారు. వకుళ భూషణులు నాయికలై విరహ వ్యథార్తితో నెట్లు వెచ్చనూర్పుచున్నారో మనము గూడ అవగాహనను చేసుకొని దాని ననుభవింప ప్రయత్నించతము గాక! కాని ఆ యోగి మనఃస్థితి నే కొంతయైన నలవరచుకొన్ననే గాని మన కది సాధ్యము కాదు సుమండీ -

తే. అబ్జముఖి యీపె భక్తిచే నాడి యాడి
భావము కరంగ నీ కతల్ పాడి పాడి
కంటఁ దడిఁ బెట్టి నల్దెసల్ కాంచి కాంచి
నారసింహా యటంచుఁ బల్మాఱుఁ బిల్చె. ॥5॥

ఆళ్వారునాయకి భక్తిపరవశయై దైవమును ప్రత్యక్షము చేసికొనుటకై విసుగులేక నాట్యమాడినది. హృదయము కరుగున ట్లాతని కథలు పాటలుగా పాడిపాడి యలసిపోయినది. అత డెంతసేపటివరకును రానందున కన్నీ రప్రయత్నముగా జాలువారగా దశదిశలు పరికించి ‘ఎందుంటివి నారసింహా!’ యని పలుమారు పిలిచినది.

తే. అక్కయును మైనమునుఁ నగ్నిప్రక్కమున్న
కరణి ఖిన్నమనస్సునఁ గరగె నీమె
కరుణఁ జేయుపు రావణాసురపురారి।
యేమిసాధన మింక నేనేమి సేతు?

అక్కయు మైనమును నగ్నిస్పర్శచే కరగిపోవునట్లే యీమెగూడ భగవంతుని తలపగనే-అతని నామము చెవిని పడగనే-ద్రవించిపోవును.

తే. చపలబాలిక యీపె! విశాల లోల
నేత్రములనుండి బొటబొట నీరు జారు
నిహత లంకేశ! యీ యేణనేత్ర కింక
దృష్టిసౌందర్యమును వాడనీయకయ్య, 440

వియోగ తాపతప్తయైన ఈమె కండ్లనుండి దుఃఖాశ్రువు లెడతెగక స్రవించినందున యీ నాయకి నేత్రసౌందర్యము దెబ్బతినునో యేమో గదా! శ్రీరఘురామా! అట్లు జరుగనీయకుమా, నీకు పుణ్యముండును.

మ. కమలం గూరుకు రేఁబవల్గనదు కైఁగన్నీళ్ళ జల్లున్ సమ
స్నునఁ గావించును సంకు చక్రమని యేడ్చున్ గుందుగెందామరల్
కనులన్నించును వీడలేనని క్షితిస్ గైనంటు శ్రీరంగ భూ
మిని మీనాంచితనీరసీమ మను స్వామీ! యీమె కేమయ్యెడున్।441

ఈమె రాత్రింబవళ్ళు నిద్రకు మొగము వాచినది. కన్నీటితోనే చేతులు కడిగికొనుచు విష్ణువు ధరించు శంఖు చక్రములకై పరితపించును "కృష్ణా! నిన్ను వీడలే"నని కుందుచుండును. శ్రీరంగనాథా! ఈమె గతి ఏమి కానున్నదో గదా!

సీ. మల్లికాగంధిల మలయ గంధవహంబు
చెలరేగి నను‌ఁబట్టి చీల్పసాగె
నందమైన 'కురంజి' యనెడు స్త్రీరాగంబు
వినవచ్చె నస్త్రాద్రిగతుని కాను

గానిన సంధ్యాకాలమును భ్రమింపఁగ జేసె;
నరుణాభ్రరుచుల మడలు పెట్టె
ఫుల్లమనోహర పుండరీకాక్షుండు
మనసామి పల్లవజనస్పృషఘుండు

సింహగమనుండు మాయుండు చిక్కబట్టు
కొని పరిరంభ మొనరించుకొనిన స్తంభు
ఘనమునఁ గొంపోయి యొంటిగా సాగి మనము
చేరుకొను తాన మెందేని నేం మకట!

మల్లెపూల సువాసనలతో గుబాళించు మలయవాయువు న
నట్టుకొని చీల్చివేయుచున్నది. కురంజి యను రాగము శ్రవణగ
నుగుచున్నది. సూర్యుని మ్రింగిన సాయంసంధ్య నాకు మోహ
కల్గించుచున్నది. ఆకాశ మెఱ్ఱవడుట చూచి నా మనస్సుగూడ ప్రియ
రాగరక్తమగుచున్నది. వికసన్నవ పద్మదళాక్షుడును ఘనపల్లవీ
డును నగు మాయకృష్ణుడు వచ్చి ఊపిరాడకుండ బిగికౌగిట చే
స్తనములను భుజములను కల్గియుండి కూడ కాంతుడులేని నే
యేకాంతము గడుపుదును? అయ్యో! ఎందు జొత్తును.

సీ. ఉత్తర పవనంబు ఉల్లమందునఁ జొచ్చి
విచ్చెడి నే నెంత విగతభాగ్య;
నకట చల్లని యుత్తరాశానిలంబులె
ఎండెడి గాడ్పులై యుండిసాగె;
నాసింపఁ దగు చల్లనైన జాబిల్లియె
వేడిమిఁ గల చంద్రబింబ మయ్యె!
నతిమృదుకుసుమ శయ్యయె నాకు వేడెక్కె;
బొలుపుల రెక్కలుగల పుల్గుజేని

తేజిఁ గాను విష్ణుదేవుడన్ తేఁటి తినగ
నాదు స్త్రీత్వమసుంబు జీర్ణత్వ మొందె;
వగ లడంగిర నాత్మలోఁ బొగులుకొనియె
సాయమింతయు నా మన సియ్యకుండె.

ఉత్తరవాయువు నా గుండెలు చీల్చివేయుచున్నది. అయ్యో! నే నెంత దౌర్భాగ్యురాలను! దక్షిణమారుతము నాపాలిటికి వడగాడ్పయినది. చల్లనివెన్నెలలు గురియు నెలరాజు పలసట గ్రాగుచున్న యినుప గుండువలె నిప్పులు పోయుచున్నాడు గదా! మెత్తని పూలపాన్పే నాకిపుడు వేడి కల్గించుచున్నది. చక్కని రెక్కలుగల గరుడుని వాహనముగా దాల్చిన విష్ణు వను తుమ్మెద యనుభవింపగా నా స్త్రీత్వ మను పుష్పము జీర్ణమయి పోయినది. నా మనస్సు పూర్తిగా నా వశము తప్పినది. అయ్యో! నే నేమి సేతును?

భర్తయగు శ్రీమన్నారాయణునిలో నైక్య మందుటకు తహతహలాడిన యీ వకుళాభూషణనాయకియొక్క భక్తిరస మెంత సుపరిపుష్టముగా నీ సరస ప్రబంధసంహితలో నిరూపితమైనదో తలచుకొన్న మన యొడలు పులకరింపక మానునా!

(ఉదాహృత పద్యములు శ్రీ శఠకోప గీతామృతము లోనివి.)

ఆరు

సహస్రగీతి : సందేశము

మ. హరికంటెన్ బరమైె శరణ్యమిక లేదంచున్ నిరూపింప భూ
భరమున్ మాన్పగ నుత్తరంపు మధురన్ బ్రాపించి తాఁ బుట్టి మీ
సిరి 'కృష్ణార్పణ మస్తు'టంచు గని యుజ్జీవింపు డీ సందియుం
బొరయం బోకుఁడి వాని యర్థములె కావో? యన్ని; లేవన్యముల్. 810

ఈ ఆళ్వారులు జీవుడు దేవుని చేరుటయే సర్వదుఃఖనివారణోపాయమని తెల్పి చెప్పినారు. అడుగడుగునకు ఇది మనకు వీరి కావ్యముల ద్వారా సువ్యక్తమగుచునే యుండును.

సామవేద సారమగు చివరిగ్రంథము తిరువాయ్‌మొళికే వీరి కృతులలో ప్రాముఖ్యము గలదు. మోక్షమార్గము నరచేత నరటిపండొలిచి యుడినట్లు సులభముగా చూపును గాన దీనికి చరమప్రబంధ మను పేరు ప్రసిద్ధమయినది.

తే. అశ్రమ మహోన్నతానందు నజ్ఞజన వి
వేకదాత స్థిరజ్ఞానమరైకనేత
భాసురంబును దుఃఖనివారణమగు
పదమె యాశ్రయమని పట్టి బ్రతుకు మనస ! 1

ఓ మనసా ! ఎక్కువ శ్రమపడకుండగనే మహోన్నత బ్రహ్మానంద మిచ్చునట్టి, అజ్ఞానులకు వివేక మిచ్చునట్టి అమరులకుగూడ రక్షకుడైనట్టి సకల దుఃఖనివారకుడు నైనట్టి ఆ శ్రీమన్నారాయణుని పదపద్మములనే రక్షకముగా తలచి బహుళ దుఃఖప్రదమగు నీ జీవితము నెట్లెట్లో గడపుకొనుము !

నేను నాది అను భావము మొదలంట పెరికివేసి విశ్వేశ్వరు నాశ్రయింపుడు. ఆత్మ లన్నిటికిని ఆత్మ కాననే ఆతడు విశ్వాత్ముడు. అతడే మీకు మేలు కలిగింపగలడు.

కం. మీరలు మీ యుగి యానునది
పేఱు మొదలు నూడఁ బెరికి పిశ్వేశ్వరుసః
జేరుఁటి ఆత్మల కంతటు
మీరిన యాధిక్య మేది ! మేలొరఁ గూర్చుసే. 12

త్రికరణములను మొదటినుండి స్వాధీనము చేసికొన్నచో నీ స్వామిని దప్పక చేరుకోగలవు.

కం. మనసును; వాకును కాయము
నసఁబడు మూడింటి వితము నారపి వీనిన్
మును మున్నే లొంగఁ బఱచి
కొనుమా ! నీ సామిఁ జేరికొనుమా వినతిన్. 20

భక్తుడగు వా డనన్యమైన భగవత్ప్రేమను త్రైలధారవలె నెడతెగక నా విశ్వేశునిపై ప్రవహింప జేయుచునేయుండును. మన కరచరణాద్యవయవములను భగవత్కైంకర్య మను సత్కార్యమునందు గట్టిగా అగ్ని ను చేయవలెను. ఈ భావము నీ కవి యెంత నిష్కర్షగా చెప్పినారో !

తే. పట్టు విడుపును లేని యీ పరమపురుషు
పట్టఁ బాయదు మనసు; పద్మజన మెపుడు
జేయుచుండును జిహ్వయ; దాయము పస్
పరవశతను బొంది లేచి నర్తనము సేయు. 54

దీనినే వేర్వేరు కవు లెట్లు చిత్రించినారో చూతము -

కులశేఖరులు -

శ్లో. జిహ్వే కీర్తయ కేశవం మురరిపుం; చేతో భజ శ్రీధరం;
పాణిద్వంద్వ సమర్చ యాచ్యుతకథాః శ్రోత్రద్వయ త్వం శృణు
కృష్ణం లోకయ లోచనద్వయ హరే ర్గచ్ఛాంఘ్రి యుగ్మాలయం
జిఘ్ర ఘ్రాణ ముకుంద పాదతులసీం మూర్ధన్నమాధోక్షజమ్.

బమ్మెర పోతన -

చ. హరి భజియించు హస్తములు హస్తము; లచ్యుతుఁ జేరి మొక్కు త
చ్ఛిరము శిరంబు; చక్రధరుఁ జేరెడు చిత్తము చిత్త; మిందిరా
వరుఁ గను దృష్టి దృష్టి; మురవైరి నుతించెడు వాణి వాణి య
క్షరుకథ లాను కర్ణములు కర్ణములై విలసిల్లుఁ బో భువిన్.

కానుల పురుషోత్తమ కవి-

చ. హరి భజియింతునే నహరహంబు హరి స్మృతియింతు భక్తితో,
హరికి సపర్యసేతు హరి కంజలులిత్తు మనోహరంబుగా
హరి సరియైన దేవత యజాండమునన్ నహియంచు నెంచ శ్రీ
హరిపురిఁ జేరవచ్చు మనసా! హరిపాదము లాశ్రయింపుమా.

శ్రీమన్నారాయణస్వామి తన్ను నమ్మి కొల్చిన వారికి సర్వసౌఖ్యములను అనుగ్రహించి ఇక వానిని వదలకుండ కాపాడుచు నుండును.

శా. కన్నందమ్ములనుండి నప్పుడమునం గన్నీరునుం గాఱ శ్రీ
మన్నారాయణ దివ్యనామ సుధ యేమాత్రంబు విన్పించినన్
మన్నాథుం దరిసించి చేరునెడ ప్రేమం జెప్ప రేయింబవల్
నన్ను న్నపన్నఁ జేయు నమ్మి విడఁ డేనాఁ డేమి యాశ్చర్యమో.
98

కం. ఇందు గలఁ డందు లేఁడని
సందేహము వలదు; చక్రి సర్వోపగతుం
డెందెందు వెదకి చూచిన
నందందే గలడు; దానవాగ్రణి వింటే!

అను నీ భాగవతసూక్తికి జోడైన భావన యాళ్వారుల కావ్యమున గని పులకితులు కండు -

మ. కలఁ డెచ్చో హరియన్న పిన్నసుడువుల్ ఖండించి యిచ్చోటనున్
గలడా? యంచునుఁ గంబమున్ విరువ నక్కంబంబునం బుట్టి ని
స్తుల రోషాప్తి హిరణ్యుఁ జక్కడఁచెఁ దోర్ద్పో మానృసింహుండు త
ద్బల మాహాత్మ్యములౌను కాదనుచు వాదా? యెంతహాస్యంబగున్
179

ఒక యర్భకుని మాట ననుసరించి స్తంభమున నుద్భవించి దుర్గుణాకరుడగు హిరణ్యకశిపుని వధించిన శ్రీలక్ష్మీ నరసింహస్వామి భక్తుల సంకటముల నెందుకు తీర్చడు!

శత్రువులు నవ్వగా బంధువు లేడ్వగా సర్వదుఃఖములు కల్గించు లౌకికవ్యవహారము లిక మేము చేయలేము స్వామీ! నీ పాదారవిందము లను చేర్చునట్టి మృత్యువునే మా కనుగ్రహింపుము.

ఉ. గొంగలు నవ్వ బందుగులు గొల్లున నేడ్వ నచింత్యదుఃఖ మె
ల్లం గలిగించు లౌకికలాపము లేల కృపాళు మాకు; ను
త్తుంగతరంగ సంకలిత తోయధిమంథన! నీ పదంబె చే
ర్పంగల మృత్యువుం గను మపాయము నా కెటిగింపు సత్వరన్.
381

భాగవతోత్తములలోనే భగవంతు డుండును. అతని యస్తిత్వము వేరుగా లేదు. అట్టి శ్రీహరి పరస్వరూపులగు భక్తులను గాంచగనే మన పాపములు పటాపంచ అయిపోయినవి. కలి దోషములు హరించినవి. ఇక యముని క్రూరకార్యకలాపములు మూలపడినట్లే. ఎటు చూచినను హరి భక్తిసామ్రాజ్యమే వృద్ధిచెంద గలదు.

ఉ. అంబుధివర్ణుదాసు లిల యంతట దిర్గుచు పాడియాడి స్వే
చ్ఛం బచరింపఁ గంటి మిహజీవుల పావము మాసె బాసె ఘో
రంబగు నారకంబు కలి ప్రమాన్పడె న య్యమధర్మరాజు బా
ధిం బడు వారె లేరిక; సమృద్ధి సమృద్ధి సమృద్ధి కావుతన్.

"కలౌ స్మరణాన్ముక్తిః" అన్నారు గదా! ఆ రీతిగా కలి దోషములు నశించుటకు కృతయుగమే ఈ భువిపై కవతరించినట్లు, పరమ పదమునుండి నిత్యసూరు లను పేరుగల భక్తులే ఈ యిలపై కవతరించి నట్లు, సముద్రమువలె పొంగి ముందుకు సాగివచ్చుచున్న శ్రీపతి భక్తులు తమ సానుగానముతో ఆ శ్రీహరిని పాడుచు యావత్ప్రపంచమును విప దంబుధి నిమగ్నము కాకుండ కాపాడుదురు గాక. మీరందరు భాగవ తోత్తముల నాశ్రయించి తరింతురు గాక! యను మహాసందేశము నాళ్వారులు మనకు అనుగ్రహించుచున్నారు.

భార్యాపుత్త్రులు, ఆప్తులు, బంధువులు మొదలగు వారందరును మనవద్ద ధనమున్నంతవరకే యాగలనతె నట్లుగను మూగుదురు. ఎట్టి మాయోపాయముల నయినను మనపై ప్రయోగించుటకు వెనుదీయరు. దానిని మన చేతులనుండి సంగ్రహించి ఎక్కడివా రక్కడికే తొలగి పోదురు. కాన పైజెప్పిన బంధువులు మొదలగువారిపై ప్రేమవదలి దశదిశలందును వ్యాపించియుండి యన్నిటిని తనయందే లయముచేసి కొను సర్వేశ్వరుని భజించుటతప్ప మీకు వేరుదిక్కేదియు లేదనుమండి.

మ. కొనుఁ బెండ్లాములు బిడ్డ లాప్తులును దక్కుం గల్గు జుట్టాలుఁ గ
న్గొను నల్లప్పుడె కూర్తు; రొండపుడు బొందుల్ జార్తు; రష్టాశలం
దును క్రిందన్ బయిమన్న యన్నిఁ దనయందున బొందు సర్వేశుభ
క్తిని జీవించుట తక్క దిక్కు మరియేదీ? మీకు లేదు సుడీ. 801

భార్యలు మనలను రక్షించుటకై వచ్చినట్లు నటింతురు. చేతికి మైన చిక్కు తవకాశము కనుపించిన జలగలవలె పట్టుకొని పీల్చి పిప్పి చేయుటకుగూడ వెనుకాడరు. ఒక్క బాణముతో సప్తసాలవృక్షములను పడ గొట్టిన నీలమేఘ నిభాంగుడగు మా శ్రీకృష్ణునే సర్వరక్షకుడుగా తలచి కొలిచి మనుడు. తక్కిన బంధములన్నియు బూటకములు.

ను. చెలులున్ రక్షకులట్లు నట్టుకొనుచున్ చేజిక్కు మేలున్న చో
జలగల్ పోలిక జ్ఞాతి బంధువులు పైపైఁ బీల్తు; రేకాస్త్ర ని
ర్దళితోత్పాటిత సప్తసాలు; మన మాయాశ్యాముని నేరగా
గొలుపన్ బూని మనుండు తక్కినవి బొంకుల్ వ్యర్థసంబంధముల్. 802

తా మేమో పెద్ద వ్యవహారదక్షు లయినట్లును, పురుషులు తెలివి తక్కువవద్దన్నలు అయినట్లును స్త్రీలు తలంతురు. అట్టివారి మోహజాలమున చిక్కుకొని కృత్రిమభోగాదుల ననుభవించువారు తర్వాత ఘోరనరక యాతనలను గూడ ననుభవించక మానరు. కాన క్రూరరాక్షసుల నణచి లోకసంగ్రహము చేసిన శ్రీకృష్ణునే యా రాక్షసులను మించిన మీ యరి షడ్వర్గమును చిల్చి చెండాడుమని ప్రార్థించి శరణు వేడుడు. అంతకంటె సుఖ మందుటకు మార్గాంతరము లేదు.

మ. తమ కార్యజ్ఞత దామె మెచ్చికొని పొంటన్ దేనినైనన్ జిల్కు వా
క్యములన్ బల్కెడు స్త్రీలతో మధురభోగం బందువా రాద ట
న్యమునుం గందురు; భీకరాసురుల బెంపన్ బుట్టు శ్రీకృష్ణ దా
స్యమునం జేపట్టి మనుండు లేదు సుఖ మన్యం బంతకన్నన్ జుఁడీ.
605

మ. కులముల్ నాల్గిటికంటె హీను లవివేకుల్ చండచండాల జా
తులవారైన సుదర్శనాంకిత భుజున్ ద్యోతేంద్రనీలాంగు దా
సుల మంచున్ మది నమ్మిరేని యడదాసుల్ వారి సేవించు దా
సులకున్ వారలు దాసులు న్వనకుం బూజ్యుల్ స్వాములున్
నిచ్చలున్. 680

చతుర్వర్ణములకు జెందనివారైన చండాలచండాలురు గూడ హరి పాదసేవ జనించినంతనుగా చేయుగల్గియుండినచో అట్టి వారికి దాసానుదాసుల మగుటయే మన కర్తవ్య మను నీ భావమెంత మధురము!

శ్రీహరికంటె రక్షకుడు మరొకడు లేదు. భూభారము మాన్పుటకే అత డవతరించినాడు అని నిరూపించుటకు మీ పుణ్యము పండి ఉత్తర మధురానగరిలో నాత డవతరించినాడు. కాన నికముందు మీ రేపని చేసినను "సర్వం కృష్ణార్పణమస్తు" అని పల్కి ఫలాపేక్ష వదలి శ్రీకృష్ణునికే దానిని ధారపోయుడు. సందియ మందనేల! ఈ కనుపడున వన్నియు వానికి జెందినవే. ఇతరులకు వీనితో నెంతమాత్రమును సంబంధము లేదు.

(ఉదాహృత పద్యములు శ్రీ శఠకోప గీతామృతము లోనివి.)

ఏడు

కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తాம్బు

(మధురకవి ఆళ్వారుల రచన)

శ్లో. ఆచార్య స్స హరి స్సాక్షాత్ చరరూపీ న సంశయః,
మగ్నా నుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యా చ్ఛాస్త్రపాణినా.

మూర్తీభవించి సంచరించు శ్రీమహావిష్ణువే ఆచార్యుడు. అజ్ఞానాంధకారమగ్నమగు జీవకోటికి తన యాచరణ యను పవిత్ర కరావలంబనము ననుగ్రహించి వారికి జ్ఞానోపదేశ మాయన చేయును. శ్రీ మహావిష్ణువే ఆచార్యుడై అవతరించి జీవుల నుద్ధరించును. ఈ చిన్న కావ్యము గురుభక్తి బోధకము. ఇది మిగుల చిన్నదయ్యు మహత్తరము గాన తెలుగున దీని యనువాదము అందింపబడుచున్నది. ద్రవిడమునందు వలె దీనినికూడ సంప్రదాయక్రమమున వరమమధురముగా రచించిన "సంగీత సాహిత్య కళానిధి" శ్రీమాన్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులుగారీ సందర్భమున మన కభివందనీయులు.

'కణ్ణినుణ్ శిఱుత్తాम्बు' అనగా ముళ్లుగల సన్నని కన్నెత్రాడు అని అర్థము. వేదాంతవాక్యములచే గూడ ననిర్వచనీయుడగు శ్రీకృష్ణుడు తల్లి చేతబట్టుకొన్న చిన్న ముళ్ళత్రాటితోనే కట్టబడెను గదా! అట్లే భక్తులయిన వారెట్టి పరుషవాక్కులతో నుతించినను ఆశ్రితజనరక్షాదీక్షితుడగు నా శ్రీహరి వారియెడ తప్పక ప్రసన్నుడయి తీరుననుటయే దీనిచే ప్రతిపాదింపబడు మహార్థము. కాని యా దేవుడు గూడ సదాచార్యునిద్వారా సమాశ్రయించిననే గాని మనకు సులభుడు కాజాలడని గూడ నిందర్థము గర్భితము. నమ్మాళ్వారుల నాల్గుదివ్యప్రబంధములును వారి యంతేవాసియగు నీ మధురకవి చూడామణి వలననే మనకు లభ్యమయిన వను మాట మరువరానిది సుడీ!

సీ. వాంఛఁ జిఱుత్రాటిచేఁ గట్టువడిన పెద్ద
మాయకాఁడగు నా ప్రభు మాటకన్నఁ
గురుక కధ్యక్షుఁడగు శఠకోపు స్మరణ
నాల్క నమృతంబు రుచియించు నాల్క, కెపుడు.

నాల్కనిండారఁ బాడి యానంద మంది
అని, దదంఘ్ర్యబ్జములు బట్టితిని, దదన్య
దేవు నెఱుఁగను, శఠకోప దివ్యగీత
సరసగానమ్ము సేయుచు దిరుగుచుందు.

తిరిగి దేవాధిదేవు సుందరవినీల
శోభ మీఱెడు నెమ్మేనుఁ జూడఁ గంటి;
నహహా! సముదారుఁడౌ కురుకాధినాథు
దాస్యమున భాగ్యమిద్ది లబ్ధమ్ము నాకు.

నాదు నైచ్యముఁ జిత్తమునం దలంచి
తల్లియై తండ్రియై కొఱంతలను బాపి
ప్రోచు గుణపూర్ణుఁ డామ్నాయములకుఁ జిక్కు
తెల్ల దీసిన శఠవైరియే ప్రభుండు.

ప్రభుని సొత్తగు నాత్మ నా వశమటంచు
నమ్మి మున్నంతయుఁ బరాంగనలను గోరి
యుంటి; బంగరుమేడల నొప్పు కురుక
యధిపు సేవ సమర్థుఁడ నైతి నింక.

ఇంక నెక్కాలమును స్థిరవృత్తిఁ దనదు
భవ్యగుణములు పొగడెడి భాగ్యమిడెను
పర్వతోత్తుంగసౌధాళి బరగు కురుక
పతి యిఁకెన్నఁడు నన్ విడువండు కనుఁడు!

ఇని మనం గారించినయుండు కరుణ నా పై
రాజ్ఞశోదురరాసుసు లంగించినాండు;
చాటెదను లోక మెల్ల దిశలను దెలియు
ప్రవితకవినేత శ్రీశఠారాతి కరుణ.

కరుణఁ గొనియాడు దాసనికరము కరము
హృష్టమందఁగ వేదరహస్యములను
ద్రావిడమ్మున పేయిగీతములఁ దెల్పి
శఠరి కృప యిజ్జగమున సాధ్యమ్ము జాలం.

చాల మోక్షార్థులకు వేదసారములను
బాడి నా మనమున స్థిరపరచినాఁడు;
గుణగరిష్ఠుఁడు శఠకోపగురునిఁ బ్రేమ
నాశ్రయించిన దాని కివ్వది ఫలమ్ము.

ఫలము లేకున్న విముఖులౌ వారికైన
చర్యలను దిద్ది సుముఖులఁ జల్పి పెకర
వాంఛితా రామయుత కురునాధినాథ!
నీ పదమ్ముల కర్గింతు నేను ప్రీతి.

ప్రీతి హరిఁ గొల్చుచుండువారి పయి నెంతొ
వత్సలుం డగు కురుకాధిపతికి దాసుఁ
డై మధురకవి సెప్పిన యర్థములను
నమ్మువారికి పరమపదమ్ము వగను!